

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

INFORMACIJA
O PROGRAMIMA PODRŠKE EVROPSKE UNIJE
CRNOJ GORI U 2013.

Podgorica, decembar 2013.

Sadržaj

Sadržaj.....	2
Rezime	3
Uvod	6
Komponenta I - Pomoć u procesu tranzicije i izgradnji institucija	8
Tvining.....	9
PPF-SMF.....	10
Programi Evropske unije.....	11
Višekorisnička Ipa – MB IPA	12
Zapadnobalkanski investicijski okvir.....	13
Tajeks	14
Komponenta II – Prekogranična saradnja.....	16
Programi bilateralne prekogranične saradnje.....	17
Prekogranični program Albanija - Crna Gora.....	17
Prekogranični program Bosna i Hercegovina - Crna Gora.....	18
Prekogranični program Hrvatska - Crna Gora.....	19
Prekogranični program Crna Gora-Kosovo.....	20
Prekogranični program Srbija - Crna Gora.....	21
IPA Jadranski prekogranični program.....	22
Transnacionalni programi.....	23
Program Jugoistočna Evropa (SEE).....	23
Mediterranski program (MED).....	24
Komponenta III – Regionalni razvoj.....	26
Komponenta IV – Razvoj ljudskih resursa.....	27
Komponenta V – Poljoprivreda i ruralni razvoj.....	29
Ipa II (2014-2020).....	30
Prilozi.....	32
Prilog 1 - Detaljan pregled projekata realizovanih tokom 2013. u okviru I komponente Ipe.....	33
Prilog 2 - Pregled odobrenih projekata u okviru Zapadnobalkanskog investicijskog okvira po pozivima	42
Prilog 3 - Detaljan pregled TAJEKS podrške za 2013.	45
Prilog 4 – Lista projekata kandidovanih za finansiranje u okviru instrumenta PPF/SMF	70
Prilog 5 - Detaljan pregled projekata realizovanih tokom 2013. u okviru Komponente II Ipe.....	74

Rezime

Instrument prepristupne podrške – IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) predstavlja instrument Evropske unije namijenjen pružanju finansijske podrške državama korisnicama u približavanju evropskoj politici i standardima, do ispunjavanja neophodnih kriterijuma za članstvo u EU.

Evropska unija je, posredstvom Instrumenta prepristupne podrške, Crnoj Gori za period 2007-2013 opredijelila 245 miliona EUR bespovratne finansijske podrške za realizaciju nacionalnih programa Ipe.

Instrument prepristupne podrške za period 2007-2013, koji je planiran shodno sedmogodišnjoj finansijskoj perspektivi EU, sadrži pet (5) komponenti:

1. Pomoć u procesu tranzicije i izgradnji institucija,
2. Prekogranična saradnja,
3. Regionalni razvoj,
4. Razvoj ljudskih resursa,
5. Ruralni razvoj.

U ovom trenutku, Crna Gora koristi podršku u okviru prve dvije komponente Ipe, kojom centralizovano upravlja Delegacija Evropske unije u Podgorici.

Tokom 2013. Evropska komisija i Crna Gora potpisale su 8 Finansijskih sporazuma, kao osnov za realizaciju odobrenih programa/projekata.

Za potrebe praćenja sprovođenja projekata koji se finansiraju posredstvom Ipe u Podgorici je 23. VII 2013. održan VII sastanak Nadglednog odbora za Instrument prepristupne podrške..

Komponenta I

Prva komponenta Ipe odnosi se na podršku procesu tranzicije, usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Unije i izgradnji institucija, i dostupna je državama kandidatima i državama potencijalnim kandidatima za članstvo u EU.

U okviru I komponente Ipe za programe 2007-2013, Evropska komisija je kroz 102 nacionalna projekta odobrila preko 165 miliona EUR bespovratne finansijske podrške. Nacionalno kofinansiranje za ove projekte iznosi preko 100 miliona EUR.

Tokom 2013, u Crnoj Gori je u okviru I komponente Ipe iz pojedinačnih programskih godina u toku bila realizacija ukupno **33 projekta**.

Tvining

Tvining (*Twinning*) ima za cilj da zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u EU pruži podršku u jačanju administrativnih kapaciteta, usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i usvajanju politike i prakse EU.

Crna Gora koristi tvining od 2007, a u toku 2013, posredstvom tvininga završena ili je bila u toku realizacija **8 projekata**, ukupne vrijednosti 7.523.351 EUR.

PPF/SMF

Pored pojedinačnih projekata koji su namijenjeni jasno definisanim korisnicima, godišnji finansijski sporazumi definišu i podršku koja se pruža kroz instrumente PPF/SMF. **Project preparation facility/Support Measures Facility 2011-2013, odnosno Mjere podrške sa rezervne liste Ipe.**

U toku 2013. godine, za podršku su prijavljena 34 projekta, od čega je odobreno i ugovoreno 7 projekata ukupne vrijednosti 1.074.572 EUR:

Programi Evropske unije

Crna Gora trenutno učestvuje u sedam programa Evropske unije za koje je obezbjeđena refundacija dijela uplate za godišnje učešće.

Višekorisićka Ipa – MB IPA

Pored nacionalnih projekata Ipe Crna gora učestvuje u realizaciji projekata iz Višekorisićke Ipe, koji imaju regionalni značaj i obuhvataju oblasti koje prevazilaze granice jedne zemlje, a odnose se na zajednićke potrebe više zemalja korisnica i teže da postignu ekonomićnost i efikasnost u implementaciji.

Kroz Višekorisićku Ipu 2007-2013, Evropska komisija sprovodi 125 regionalnih projekata ukupne vrijednosti 746.680.150 EUR za sve zemlje korisnice, a u posljednjem ciklusu programiranja, Evropska komisija je 15. II 2013. odobrila 13 opisa projekata u okviru programa za 2013, ukupne vrijednosti 100.050.000 EUR za sve zemlje korisnice.

Zapadnobalkanski investicijski okvir

Cilj ovog instrumenta je stvaranje veće sinergije između donatora i investitora, kako bi sredstva koja su dostupna kroz kredite međunarodnih finansijskih institucija na što efikasniji naćin bila iskorićtena od strane zemalja korisnica.

U okviru deset poziva ZIO, Crnoj Gori su odobrena 24 nacionalna projekta ukupne vrijednosti 17.448.000 EUR, dok je Crna Gora jedan od korisnika i u 10 regionalnih projekata ukupne vrijednosti 43.334.600 EUR.

Tajeks

Cilj Tajeksa je pružanje kratkoroćne tehnićke pomoći novim državam a ćlanicama, zemljama u procesu pristupanja, zemljama kandidatima i administracijama zemalja Zapadnog Balkana, u skladu sa sveobuhvatnim ciljevima politike Evropske komisije u oblasti usklađivanja, primjene i sprovođenja zakonodavstva EU.

U 2013, u okviru podrške, realizovano je ukupno 210 događaja Tajeksa kroz studijske posjete, ekspertske misije i seminare/radionice iz oblasti poljoprivrede i bezbjednosti hrane; pravde slobode i bezbjednosti; životna sredina, transport i energija; unutrašnje tržište.

Komponenta II

Kroz II komponentu Ipe se pruža podrška zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima u razvijanju i unapređenju regionalne i prekogranićne saradnje, sa ciljem promocije dobrosusjedskih odnosa, stabilnosti i prosperiteta regiona i povezivanja ljudi u pogranićnim područjima, kroz saradnju u zajednićkim projektima kojima se podstiće balansiran i održiv razvoj pogranićnih regiona.

Crna Gora učestvuje u devet programa: pet bilateralnih programa (s Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom, Kosovom i Srbijom); IPA Jadranskom prekogranićnom programu (IPA Adriatic CBC) i dva transnacionalna programa - Jugoistoćna Evropa (SEE) i Mediteranski program (MED).

Komponenta III

Podrška u okviru III komponente Ipe odnosi se na oblast regionalnog razvoja, odnosno na aktivnosti planirane u oblastima zašćite životne sredine, održivog razvoja i razvoja saobraćaja.

Vlada Crne Gore je 29. III 2012. usvojila finalne prijedloge Strateškog okvira usklađenosti (*Strategic Coherence Framework – SCF*) i Operativnog programa (*Operational Programme – OP*) za III komponentu, dok je Evropska komisija usvojila Operativni program 26. X 2012.

Operativnim programom za III komponentu predviđena je finansijska podrška EU u iznosu od **22.235.679 EUR**, dok će nacionalno kofinansiranje iznositi **3.923.945 EUR**.

Komponenta IV

Četvrta komponenta Ipe podrazumijeva podršku u oblasti razvoja ljudskih resursa i to: zapošljavanju, obrazovanju, naučno-istraživačkom radu i društvenom razvoju.

Vlada Crne Gore je 29. III 2012. usvojila finalne predloge Strateškog okvira usklađenosti (*Strategic Coherence Framework – SCF*) i Operativnih programa – OP (*Operational Programmes*) za III i IV komponentu. Evropska komisija je u oktobru 2012. usvojila Operativni program „Razvoj ljudskih resursa 2012-2013“, dok je u decembru 2012. usvojila Strateški okvir usklađenosti 2012-2013. Finalnu verziju Operacijskih identifikacionih formulara je pripremila Operativna struktura za IV komponentu Ipe i dostavila je Evropskoj komisiji 23. X 2013. na zvanično odobravanje.

Operativnim programom za IV komponentu predviđena je finansijska podrška EU u iznosu od **5.583.000 EUR**, dok će nacionalno kofinansiranje iznositi **985.240 EUR**.

Komponenta V

Sticanjem statusa kandidata za članstvo u EU, Crna Gora je stekla pravo da bude korisnik V komponente Ipe. Sticanje statusa kandidata ne podrazumijeva automatski mogućnost korišćenja dostupnih sredstava, već je neophodno ispuniti izvjesne preduslove, koji se odnose na izradu strateških i programskih dokumenata za ovu komponentu, kao i uslove za dobijanje akreditacije za decentralizovano upravljanje sredstvima.

Shodno činjenici da će u okviru finansijske perspektive 2014-2020 doći do izmjena u pogledu akreditacije za V komponentu, donešena je odluka da proces akreditacije odloži i da se sredstava opredijeljena za 2012. i 2013. godinu u iznosu od 10,5 miliona EUR preusmjere iz V komponente u I komponentu Ipe.

Ipa II (2014-2020)

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, u saradnji s resornim ministarstvima i Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, započelo je proces strateškog planiranja finansijskih sredstava koja će Crnoj Gori biti dostupna kroz Instrument pretprijetne podrške za period 2014-2020 (IPA II).

Ključnim dokumentom koji će definisati prioritete na nacionalnom nivou za podršku iz sredstava Ipe II - *Strategijski dokument Crne Gore* definisano je 9 prioriteta sektora: 1) Javno upravljanje i reforma javne uprave; 2) Pravosuđe, unutrašnji poslovi i temeljna prava; 3) Životna sredina; 4) Saobraćaj; 5) Energetika; 6) Konkurentnost i inovacije; 7) Zapošljavanje, socijalna politika i razvoj ljudskih resursa; 8) Poljoprivreda i ruralni razvoj; 9) Prekogranična i teritorijalna saradnja.

U okviru nove finansijske perspektive Crna Gora će učestvovati u 9 prekograničnih i transnacionalnih programa: 4 bilateralna (sa Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Kosovom i Srbijom), 2 trilateralna (Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora i Italija – Albanija - Crna Gora) i 3 transnacionalna programa (Dunavskom - Danube, Mediteranskom – MED i Jadransko-jonskom programu).

Prema najavama iz Evropske komisije, podrška Ipe II za nacionalne programe Crne Gore na godišnjem nivou iznosiće prosječno 35 miliona EUR.

Uvod

Instrument prepristupne podrške – IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) predstavlja instrument Evropske unije namijenjen pružanju finansijske podrške državama korisnicama u približavanju evropskoj politici i standardima, do ispunjavanja neophodnih kriterijuma za članstvo u EU.

Evropska unija je, posredstvom Instrumenta prepristupne podrške, Crnoj Gori za period 2007-2013 opredijelila 245 miliona EUR bespovratne finansijske podrške za realizaciju nacionalnih programa Ipe.

Instrument prepristupne podrške za period 2007-2013, koji je planiran shodno sedmogodišnjoj finansijskoj perspektivi EU, sadrži pet (5) komponenti:

1. Pomoć u procesu tranzicije i izgradnji institucija,
2. Prekogranična saradnja,
3. Regionalni razvoj,
4. Razvoj ljudskih resursa,
5. Ruralni razvoj.

U ovom trenutku, Crna Gora koristi podršku u okviru prve dvije komponente Ipe (I – Pomoć u procesu tranzicije i izgradnji institucija i II – Prekogranična saradnja), kojom centralizovano upravlja Delegacija Evropske unije u Podgorici, dok će pravo na korišćenje ostale tri komponente steći nakon donošenja Odluke EK o prenosu prava nad upravljanjem sredstvima na indirektan način (*indirect management*).

Nacionalni programi Ipe se sprovode na osnovu godišnjih Finansijskih sporazuma, koje potpisuju Evropska komisija i Crna Gora, a kojima su definisani pojedinačni projekti koji su usaglašeni tokom procesa programiranja podrške.

Tokom 2013. Evropska komisija i Crna Gora potpisale su:

- Finansijske sporazume između Vlade Crne Gore i Evropske komisije za nacionalne programe u okviru komponente Ipe koja se odnosi na pomoć u procesu tranzicije i izgradnji institucija za 2012. i 2013;
- Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije za nacionalni program u okviru komponente Ipe koja se odnosi na pomoć u procesu tranzicije i izgradnji institucija za 2012. – dio 2 (Podrška Crnoj Gori u ispunjavanju IPARD zahtjeva);
- Finansijski Sporazum za 2012. i 2013. između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Programu prekogranične saradnje Albanija - Crna Gora u okviru komponente prekogranične saradnje Instrumenta prepristupne podrške;
- Finansijski Sporazum za 2012. i 2013. između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Programu prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora u okviru komponente prekogranične saradnje Instrumenta prepristupne podrške;
- Finansijski Sporazum za 2012. i 2013. između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Programu prekogranične saradnje Hrvatska - Crna Gora u okviru komponente prekogranične saradnje Instrumenta prepristupne podrške;
- Finansijski Sporazum za 2012. i 2013. između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Programu prekogranične saradnje Kosovo - Crna Gora u okviru komponente prekogranične saradnje Instrumenta prepristupne podrške;
- Finansijski Sporazum za 2012. i 2013. između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Programu prekogranične saradnje Srbija - Crna Gora u okviru komponente prekogranične saradnje Instrumenta prepristupne podrške;
- Finansijski Sporazum za 2012. i 2013. između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o IPA Jadranskom prekograničnom programu u okviru Instrumenta prepristupne podrške.

Pored podrške koju državama korisnicama Instrumenta pruža za realizaciju nacionalnih programa, Evropska unija u okviru Višekorisničkog instrumenta pretpristupne podrške – MB IPA (*Multi-beneficiary IPA*) pruža podršku u realizaciji programa koji se odnose na pitanja od zajedničkog interesa za sve korisnice u okviru I komponente. Ovim programima se upravlja centralizovano iz Brisela.

Za potrebe praćenja sprovođenja projekata koji se finansiraju posredstvom Ipe održavaju se redovni sastanci Nadglednog odbora. Tokom 2013, u Podgorici je 23. VII 2013. održan sedmi sastanak Nadglednog odbora za Instrument pretpristupne podrške. Sastanku su prisustvovali predstavnici Generalne direkcije za proširenje Evropske komisije (EK), Delegacije Evropske unije u Podgorici, Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija i predstavnici resornih ministarstava.

Odborom su kopredsjedavali nacionalni koordinator za Ipu **ambasador Aleksandar Andrija Pejović** i direktor za Crnu Goru, Hrvatsku, Island, Makedoniju i Tursku u Generalnoj direkciji za proširenje **Alehandra Kas Granhe** (*Alexandra Cas Granje*). Na sastanku su razmatrani svi bitni aspekti u vezi s programiranjem i statusom sprovođenja projekata Ipe, pripremama za uvođenje indirektnog upravljanja pretpristupnim fondovima EU, kao i pripremama za planiranje Ipa podrške tokom nove finansijske perspektive EU 2014-2020.

Komponenta I - Pomoć u procesu tranzicije i izgradnji institucija

Prva komponenta Ipe odnosi se na podršku procesu tranzicije, usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Unije i izgradnji institucija, i dostupna je državama kandidatima i državama potencijalnim kandidatima za članstvo u EU.

Za sprovođenje I komponente Ipe nadležan je Generalna direkcija za proširenje Evropske unije. U Crnoj Gori su sredstva I komponente korištena kroz nacionalne programe za 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, a tokom 2013. otpočela je realizacija programa Ipa 2012-2013, kod kojih je, zbog manjeg iznosa dostupnih sredstava, prvi put primjenjen višegodišnji pristup u programiranju.

Smanjenje dostupnih sredstava za I komponentu je rezultat činjenice da je Crna Gora stekla pravo na korišćenje III, IV i V komponente, usljed čega su sredstva iz I komponente preusmjerena u III, IV i V komponentu.

U okviru I komponente Ipe za programe 2007-2013, Evropska komisija je kroz 102 nacionalna projekta odobrila preko 165 miliona EUR bespovratne finansijske podrške. Nacionalno kofinansiranje za ove projekte iznosi preko 100 miliona EUR, što u ukupnom iznosu čini projekte u vrijednosti preko 265 miliona EUR.*

Ovi iznosi uključuju i doprinos za finansiranje horizontalnog projekta u oblasti nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja i programa TEMPUS i Erasmus Mundus.

Do sada je za projekte planirane u okviru pojedinačnih programskih godina Ipe ugovoreno odnosno isplaćeno:

Tabela 1: Pregled ugovorenih i isplaćenih sredstava po programskim godinama

Programska godina	Alocirano (EUR)	Ugovoreno (EUR)	Ugovoreno (%)	Isplaćeno (EUR)	Isplaćeno (%)
IPA 07	23.870.504,00	23.495.716,73	98,43	23.299.120,44	97,61
IPA 08	26.800.000,00	26.248.214,75	97,94	25.400.444,47	94,78
IPA 09	28.432.179,00	28.118.488,47	98,89	26.008.094,98	91,47
IPA 10	28.638.823,00	28.602.290,63	99,87	22.940.387,64	80,10
IPA 11	26.493.599,00	10.490.188,56	39,60	6.361.412,74	24,01
IPA 12	17.804.779,00	2.475.450,63	13,90	591.509,10	3,32
IPA 13	13.131.056,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tokom 2013, u Crnoj Gori je u okviru I komponente Ipe iz pojedinačnih programskih godina u toku bila realizacija ukupno **33 projekta**, i to:

* Uključujući realokacije za IPARD i dodatna sredstva koja su u procesu odobravanja

Tabela 2: Pregled projekata realizovanih tokom 2013.

Programska Godina	Ukupno projekata
IPA 07	0
IPA 08	2
IPA 09	2
IPA 10	11
IPA 11	15
IPA 12	3
IPA 13	0

Detaljan pregled nacionalnih projekata realizovanih u Crnoj Gori u okviru I komponente Ipe dat je u *Prilogu 1.*

Tvining

Tvining (*Twining*) ima za cilj da zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u EU pruži podršku u jačanju administrativnih kapaciteta, usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i usvajanju politike i prakse EU. Evropska komisija je predstavila tvining program 1998. kao instrument podrške zemljama kandidatima za članstvo u EU. Kroz Instrument za pretpristupnu podršku, tvining je postao dostupan i zemljama Zapadnog Balkana za sve sektore državne uprave.

Crna Gora koristi tvining od 2007. Imenovani nacionalni koordinator za tvining zadužen je za koordinaciju aktivnosti vezanih za proces izbora partnera i pripreme neophodne tehničke dokumentacije, kao i pružanja podrške korisniku u fazi realizacije projekta.

U toku 2013, posredstvom tvininga završena ili je bila u toku realizacija 8 projekata, ukupne vrijednosti 7.523.351 EUR, od čega 6 projekata tvininga:

1. Razvoj cjelokupnog okvira u javnoj administraciji - antikorupcija

Projekat je realizovan iz programa IPA 2010, i njegova ukupna vrijednost je iznosila 737.000 EUR (Ipa – 700.000 EUR, nacionalno kofinansiranje – 37.000 EUR). Korisnik projekta je bilo Ministarstvo pravde (Uprava za antikorupcijsku inicijativu), a partner u realizaciji je bila **Njemačka**. Realizacija projekta je završena u avgustu 2013.

2. Jačanje administrativnih kapaciteta u informacionom društvu

Projekat se realizuje iz programa IPA 2010, i njegova ukupna vrijednost je 625.000 EUR (Ipa – 500.000 EUR, nacionalno kofinansiranje – 125.000 EUR). Korisnik projekta je Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, a partneri u realizaciji su **Italija** i **Estonija**.

3. Jačanje Fitosanitarne uprave u Crnoj Gori

Projekat je realizovan iz programa IPA 2010, i njegova ukupna vrijednost je iznosila 770.000 EUR (Ipa – 700.000 EUR, nacionalno kofinansiranje – 70.000 EUR). Korisnik projekta je bilo Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, a partneri u realizaciji su bile **Velika Britanija** i **Mađarska**. Realizacija projekta je završena u oktobru 2013.

4. **Postizanje najvišeg tehničkog kvaliteta i bezbjednosti u crnogorskom građevinarstvu**

Projekat je realizovan iz programa IPA 2010, i njegova ukupna vrijednost je iznosila 770.000 EUR (Ipa – 700.000 EUR, nacionalno kofinansiranje – 70.000 EUR). Korisnik projekta je bilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma, a partneri u realizaciji su bile **Austrija** i **Francuska**. Realizacija projekta je završena u trećem kvartalu 2013.

5. **Podrška reformi pravosuđa**

Projekat se realizuje iz programa IPA 2011, i njegova ukupna vrijednost iznosi 1.330.000 EUR (Ipa – 1.200.000 EUR, nacionalno kofinansiranje – 130.000 EUR). Korisnik projekta je Ministarstvo pravde, a partneri u realizaciji su **Njemačka** i **Holandija**.

6. **Jačanje programa ruralnog razvoja kroz IPARD**

Projekat se realizuje iz programa IPA 2011, i njegova ukupna vrijednost iznosi 2.791.351 EUR (Ipa – 1.800.000 EUR, nacionalno kofinansiranje – 691.351 EUR). Korisnici projekta su Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Ministarstvo finansija, a partneri u realizaciji su **Holandija**, **Litvanija** i **Estonija**.

i dva projekta lakog tvininga (*twinning light*):

7. **Jačanje administrativnih kapaciteta Ministarstva zdravlja u oblasti mentalnog zdravlja**

Projekat se realizuje iz mjere podrške (PPF/SMF) sa rezervne liste Ipe 2010, i njegova vrijednost iznosi 250.000 EUR. Korisnik projekta je Ministarstvo zdravlja, a partner u realizaciji je **Holandija**.

8. **Podrška crnogorskoj Operativnoj strukturi za Operativni program „Razvoj ljudskih resursa 2012-2013“**

Projekat se realizuje iz mjera podrške (PPF/SMF) sa rezervne liste Ipe 2011-2013, i njegova vrijednost iznosi 250.000 EUR. Korisnici projekta su Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo nauke i Ministarstvo obrazovanja, a partner u realizaciji projekta je **Litvanija**.

Dakle, u realizaciji projekata tvininga najzastupljeniji partneri (po broju projekata) bile su: Holandija (3), Litvanija (2), Estonija (2) i Njemačka (2).

PPF-SMF

Pored pojedinačnih projekata koji su namijenjeni jasno definisanim korisnicima, godišnji finansijski sporazumi definišu i podršku koja se pruža kroz instrumente PPF/SMF. **Project preapration facility/Support Measures Facility** 2011-2013, odnosno **Mjere podrške sa rezervne liste Ipe** (u daljem tekstu: PPF/SMF), predstavlja posebnu mjeru pretpristupne podrške koja se finansira iz sredstava nacionalne Ipe. PPF/SMF je usmjeren na finansiranje projektnih aktivnosti koje su povezane sa programiranjem i nadgledanjem projekata Ipe, pripremom za pregovarački proces i buduće korišćenje strukturnih fondova i kohezionog fonda EU, kao i pružanjem podrške za one projekte Ipe koji su u pripreмноj fazi ili u fazi realizacije.

Dio sredstava iz programa Ipe 2011, Ipe 2012 i Ipe 2013 realociran je za sprovođenje mjere PPF/SMF 2011-2013 u ukupnom iznosu od 3.791.181 EUR. U toku 2013. godine, za podršku su prijavljena 34 projekta (*Prilog 4 – Lista projekata kandidovanih za finansiranje u okviru instrumenta PPF/SMF*), od čega je odobreno i ugovoreno sedam projekata ukupne vrijednosti 1.074.572 EUR:

1. Projekat pružanja tehničke podrške administraciji Crne Gore u procesu programiranja Ipe II (400.000 EUR)
2. Podrška Operativnoj strukturi za IV komponentu Ipe – faza 1 (250.000 EUR)
3. Obuka za članove Operativne strukture za IV komponentu Ipe (24.930 EUR)
4. ICT za E-Parlament (20.000 EUR)
5. Tehnička podrška Agenciji za nadzor osiguranja (135.760 EUR)
6. Tehnička podrška za izradu tender dosijea i uslova za zaposlene za nadogradnju sistema za upravljanje otpadnim vodama u opštinama Bijelo Polje i Plav (144.952 EUR)
7. Priprema geološkog izvještaja i dizajna za rehabilitaciju puta Dobrakovo (98.930 EUR)

Programi Evropske unije

Programi Evropske unije prvenstveno su usmjereni ka ekonomskoj, socijalnoj i političkoj integraciji država članica EU. Do 1997. ovi programi su bili isključivo namijenjeni članicama EU, a zatim je, u okviru politike proširenja, omogućeno postepeno uključivanje zemalja kandidata za članstvo u ove programe. Danas, programi Unije predstavljaju jedan od značajnih instrumenata pretpristupne strategije EU i omogućavaju neposredno upoznavanje zemalja kandidata sa zajedničkim politikama EU.

Crna Gora trenutno učestvuje u sedam programa Evropske unije za koje je obezbjeđena refundacija dijela uplate za godišnje učesće:

1. Sedmi okvirni program EU za istraživanje, tehnološki razvoj i ogledne aktivnosti 2007-2013 (*EU Seventh Framework Programme for Research, Technological Development and Demonstration Activities – FP7*);
2. Okvirni program za preduzetništvo i inovacije/Okvirni program za konkurentnost i inovacije (*Competitiveness and Innovation Framework Programme/Entrepreneurship and Innovation Programme – CIP/EIP*) 2007-2013;
3. Program podrške ICT politici (*Information and Communication Technologies Policy Support Programme – ICT PSP*);
4. Kultura 2013 (*Culture 2013*);
5. Carine 2013 (*Customs 2013*);
6. Evropa za građane (*Europe for Citizens Programme*);
7. Program cjeloživotnog učenja (*Lifelong Learning Programme*).

Sedmi okvirni program za istraživanje, tehnološki razvoj i ogledne aktivnosti 2007-2013 (FP7) je glavni instrument za finansiranje naučno-istraživačke djelatnosti u Evropi i obuhvata sve aktivnosti EU u oblasti istraživanja i tehnološkog razvoja. FP7 omogućava spoj obrazovanja, istraživanja i inovacija, i predstavlja glavnu polugu razvojne strategije EU.

Okvirni program za konkurentnost i inovacije (EIP/CIP) 2007-2013 je namijenjen organizacijama i institucijama u cilju podsticanja preduzetništva. Ciljna grupa ovog programa su mala i srednja preduzeća (MSP) u „start-up“ fazi i u fazi razvoja. Programom se olakšava pristup finansijskim sredstvima, podstiču firme na unapređenje poslovanja upotrebom informacionih i komunikacionih sistema, kao i na korištenje inovativnih i ekoloških tehnologija. Crna Gora učestvuje u ovom programu od 2008, uz koordinaciju programa od strane Ministarstva ekonomije.

Program podrške politici informaciono-komunikacionih tehnologija (ICT PSP) ima za cilj podsticanje inovacija i konkurentnosti kroz veće i kvalitetnije korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija (ICT) od strane građana, državne uprave i preduzeća. Koordinator programa je Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, a korisnici su, pored pomenutog ministarstva, i druge državne institucije, mala i srednja preduzeća i druge organizacije koje djeluju u IT sektoru.

Program **Kultura 2007-2013** uspostavljen je u cilju unapređenja kulturnog prostora EU i saradnje između država koje se uključene u program. Program Kultura usmjeren je na podsticanje mobilnosti ljudi koji rade u sektoru kulture, razmjenu kulturnih i umjetničkih radova i proizvoda, kao i na međukulturni dijalog. Crna Gora učestvuje u ovom programu od 1. I 2010.

Program Carine 2013 pruža priliku nacionalnim carinskim upravama da, uz podršku Evropske komisije, saraduju u oblastima od zajedničkog interesa. Cilj programa je stvaranje uslova za olakšavanje trgovine, kao i suzbijanje prevare, u cilju zaštite finansijskih i bezbjednosnih interesa EU i njenih građana. Takođe, program pruža podršku zemljama kandidatima/potencijalnim kandidatima za članstvo u EU u unapređenju administrativnih kapaciteta i usvajanju pravne tekovine EU u oblasti trgovine. Programom su obuhvaćene aktivnosti koje se odnose na sistem veza i razmjenu informacija, uporedne analize, seminare, radionice, projektne grupe, radne posjete i praćenje realizacije projekata. Crna Gora učestvuje u ovom programu od 2011.

Program Evropa za građane je uspostavljen su cilju razvoja evropskog kulturnog prostora, kroz podsticanje saradnje između stvaralaca, kulturnih radnika i institucija, i inter-kulturni dijalog između zemalja koje učestvuju u programu. Pravo na prijavu projekata u okviru ovog programa imaju lokalni organi uprave, lokalne javne ustanove, nevladine i druge organizacije civilnog društva. Crna Gora učestvuje u ovom programu od 2012.

Program cjeloživotnog učenja objedinjuje različite inicijative za obrazovanje i obuku i omogućava pojedincima da u svim fazama života koriste prilike za učenje širom Evrope. Program nudi široki spektar aktivnosti, uključujući razmjenu i saradnju između obrazovnih institucija, studijske posjete, aktivnosti umrežavanja, individualnu mobilnost učenika i studenata i obrazovnih stručnjaka, kao i usavršavanje u stručnim područjima, što je istovremeno i priprema za uspješno učešće na evropskom tržištu rada. Crna Gora učestvuje u ovom programu od maja 2013. i do sada nije bilo odobrenih projekata.

Višekorisička Ipa – MB IPA

Shodno odredbama člana 72 Implementacione regulative Ipe Evropske zajednice (br. 718/2007), I komponenta Ipe se dijeli na nacionalni program i na regionalne i horizontalne programe, odnosno Višekorisički program Ipe (*Multi-beneficiary IPA – MB IPA*). Osnovna razlika između nacionalnog i višekorisičkog programa jeste u tome što se projekat Višekorisičkog programa Ipe istovremeno realizuje u više zemalja, dok nacionalni program Ipe pruža direktnu podršku samo jednoj državi, ali su međusobno komplementarni.

Višekorisički program Ipe predstavlja vrstu revizije prethodnog regionalnog programa CARDS i ima za cilj unapređenje saradnje između zemalja regiona, njihove saradnje sa državama članicama, kao i pomoć zemljama korisnicama prilikom suočavanja sa mnogobrojnim izazovima u procesu ispunjavanja Kopenhagenskih političkih i ekonomskih kriterijuma, kao i usvajanja i implementacije pravne tekovine EU. Države korisnice višekorisičke Ipe su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Kosovo, Makedonija, Srbija i Turska.

Projekti iz Višekorisičke Ipe imaju regionalni značaj i obuhvataju oblasti koje prevazilaze granice jedne zemlje, odnosno odnose se na zajedničke potrebe više zemalja korisnica i teže da postignu ekonomičnost i efikasnost u implementaciji.

Aktivnosti su fokusirane na podršku koja zahtijeva regionalnu saradnju među korisnicima, kao što su regionalne strukture, organizacije ili inicijative, mreže stručnjaka ili administrativnog osoblja, ili se odnosi na probleme prekogranične saradnje.

Za programiranje i sprovođenje projekata u okviru Višekorisničke Ipe je zadužena Generalna direkcija za proširenje Evropske komisije. Shodno tome, Evropska komisija inicira i priprema nacrt projektnih ideja i usvaja ih nakon međusektorskih konsultacija unutar Evropske komisije kao i konsultacija sa zemljama korisnicama.

Kroz Višekorisničku Ipu 2007-2013, Evropska komisija sprovodi **125 regionalnih projekata** ukupne vrijednosti **746.680.150 EUR za sve zemlje korisnice**.

U posljednjem ciklusu programiranja, Evropska komisija je 15. II 2013. odobrila 13 opisa projekata u okviru programa za 2013, ukupne vrijednosti 100.050.000 EUR za sve zemlje korisnice. Riječ je o sljedećim projektima:

1. Podrška unapređenju vladavine i upravljanja u zemljama zapadnog Balkana i Turskoj (SIGMA);
2. Borba protiv organizovanog kriminala: međunarodna saradnja u oblasti krivičnog prava;
3. Zapadnobalkanski investicijski okvir 2013 – EDIF;
4. Podrška implementaciji strateškog programa Sekretarijata za posmatranje transporta u Jugoistočnoj Evropi (SEETO);
5. Podrška Centru za razvoj preduzetništva jugoistočne Evrope (SEECCEL);
6. Projekat razvoja nove generacije konkurentnosti;
7. Prevencija, priprema i reagovanje u slučaju poplava u zemljama Zapadnog Balkana i Turske;
8. Regionalna mreža za životnu sredinu i klimatske promjene (ECRAN);
9. Erasmus Mundus, I dio: Zapadni Balkan – Turska;
10. Erasmus Mundus, II dio: Partnerstvo, zemlje Zapadnog Balkana;
11. Mladi u akciji - Zapadni Balkan;
12. Podrška radu Regionalnog savjeta za saradnju (RCC);
13. Podrška evropskim integracijama.

Evropska unija će nastaviti da pruža pomoć u okviru Višekorisničke Ipe i u narednoj finansijskoj perspektivi 2014-2020 (IPA II).

Zapadnobalkanski investicijski okvir

Zapadnobalkanski investicijski okvir – ZIO (Western Balkan Investment Framework – WBIF) osnovali su Evropska komisija i međunarodne finansijske institucije, kao vodeći subjekti u obezbjeđivanju donacija i razvojnih investicija u regionu Zapadnog Balkana. Cilj ovog instrumenta je stvaranje veće sinergije između donatora i investitora, kako bi sredstva koja su dostupna kroz kredite međunarodnih finansijskih institucija na što efikasniji način bila iskorištena od strane zemalja korisnica. U okviru ZIO moguće je predložiti projekte na nacionalnom i regionalnom nivou iz oblasti životne sredine, energetike i energetske efikasnosti, saobraćaja, socijalne oblasti i razvoja malih i srednjih preduzeća.

Posredstvom ZIO, Evropska komisija odobrava bespovratna sredstva za finansiranje izrade projektne dokumentacije i obezbjeđivanje tehničkih preduslova za početak sprovođenja projekata, dok se sprovođenje projekta finansira kroz kreditna sredstva međunarodnih finansijskih institucija. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je zaduženo za koordinaciju procesa programiranja i praćenja sprovođenja svih projekata koji se finansiraju kroz Zapadnobalkanski investicijski okvir. Princip korištenja sredstava se zasniva na pozivima za dostavljanje predloga projekata.

U okviru deset poziva ZIO, Crnoj Gori su odobrena 24 nacionalna projekta ukupne vrijednosti 17.448.000 EUR, dok je Crna Gora jedan od korisnika i u 10 regionalnih projekata ukupne vrijednosti 43.334.600 EUR. (Prilog 2 - Pregled odobrenih projekata u okviru Zapadnobalkanskog investicijskog okvira po pozivima).

Kada je u pitanju podjela nacionalnih projekata po oblastima podrške, 5 projekata su iz oblasti energetike, 5 iz oblasti saobraćaja, 13 iz oblasti životne sredine i 1 projekat iz socijalnog sektora. Od 10 regionalnih projekata, 5 je iz oblasti energetike, 1 iz oblasti transporta, 1 iz socijalnog sektora, 1 iz oblasti životne sredine i 2 iz oblasti razvoja privatnog sektora.

Jedanaesti poziv za dostavljanje projekata se očekuje tokom februara 2014, o čemu će institucije koje su potencijalni korisnici biti blagovremeno obaviještene od strane MVPEI.

Tajeks

Tajeks (TAIEX – Technical Assistance Information Exchange Office) je Odjeljenje za tehničku podršku i razmjenu informacija u okviru Jedinice za izgradnju kapaciteta institucija Generalne direkcije za proširenje Evropske komisije. Cilj Tajeksa je pružanje kratkoročne tehničke pomoći novim državama članicama, zemljama u procesu pristupanja, zemljama kandidatima i administracijama zemalja zapadnog Balkana, u skladu sa sveobuhvatnim ciljevima politike Evropske komisije u oblasti usklađivanja, primjene i sprovođenja zakonodavstva EU. Pomoć se, takođe, pruža zemljama uključenim u Evropsku politiku susjedstva, kao i Rusiji.

Ova vrsta podrške zasniva se na zahtjevima samih zemalja korisnica (tzv. „Demand Driven Approach“) i predstavlja doprinos odgovarajućoj ekspertizi prilagođenoj konkretnoj zemlji korisnici, kako bi se riješili izazovi u kratkom roku. U 2013, u okviru podrške, realizovano je ukupno 210 događaja Tajeksa kroz studijske posjete, ekspertske misije i seminare/radionice iz oblasti poljoprivrede i bezbjednosti hrane; pravde slobode i bezbjednosti; životna sredina, transport i energija; unutrašnje tržište. Važno je napomenuti da je značajan broj događaja bio usmjeren ka harmonizaciji zakonodavstva u oblastima obuhvaćenim poglavljima 23 i 24.

Tokom 2013, Crnoj Gori je podršku pružilo ukupno 107 eksperata angažovanih posredstvom instrumenta Tajeksa iz sljedećih država članica EU:

Tabela 3: Pregled broja eksperata angažovanih posredstvom TAJEKS instrumenta po državama

Država	Broj eksperata
Austrija	18
Belgija	8
Bugarska	1
Danska	1
Estonija	1
Finska	3
Francuska	1
Holandija	5

Država	Broj eksperata
Hrvatska	2
Irska	1
Italija	16
Kipar	1
Latvija	1
Mađarska	2
Njemačka	6
Rumunija	3
Slovačka Republika	2
Slovenija	24
Španija	3
Švedska	2
Velika Britanija	6
UKUPNO:	107

Komponenta II – Prekogranična saradnja

Kroz II komponentu Ipe se pruža podrška zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima u razvijanju i unapređenju regionalne i prekogranične saradnje. Njen cilj je promocija dobrosusjedskih odnosa, stabilnost i prosperitet regiona i povezivanje ljudi u pograničnim područjima, kroz saradnju u zajedničkim projektima kojima se podstiče balansiran i održiv razvoj pograničnih regiona.

Projekti podržani ovom komponentom Ipe treba da teže smanjivanju postojećih razlika među susjednim zemljama i da unaprijede sveobuhvatnu kulturnu, socijalnu i naučnu saradnju između lokalnih i regionalnih zajednica. Učešćem u prekograničnim projektima, Crna Gora se priprema za aktivno korišćenje strukturnih fondova, koji će joj biti dostupni kad postane punopravna članica EU.

Crna Gora učestvuje u devet programa:

- pet bilateralnih programa (s Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom, Kosovom i Srbijom);
- IPA Jadranskom prekograničnom programu (IPA Adriatic CBC);
- dva transnacionalna programa - Jugoistočna Evropa (SEE) i Mediteranski program (MED).

U prekograničnim projektima mogu učestvovati: ministarstva, vladine agencije, javna preduzeća, opštine, nevladine organizacije, udruženja, turističke organizacije, bolnice, škole, univerziteti, naučno istraživački centri, privredne komore, direkcije ili asocijacije za razvoj malih i srednjih preduzeća, itd. Preduslov za učešće u projektima je neprofitnost institucija, obavezno kofinansiranje aplikacija i partnera u projektima u iznosu od minimalno 15% ukupne vrijednosti projekta i ispunjavanje minimalnih uslova za partnerstvo.

Projekti se finansiraju kroz periodično objavljivanje javnih poziva za projekte. Projekti moraju biti: relevantni za određeno programsko područje i u njemu se sprovođiti, direktno povezani sa nekim od prioriteta i mjera programa, izvodljivi i s prekograničnim efektom, a rezultati projekata moraju biti održivi nakon njihovog sprovođenja.

Za svaki od prekograničnih programa formirani su Zajednički tehnički sekretarijat (ZTS) i Antena - zajednička tijela zadužena za svakodnevno sprovođenje programa. Pravilo je da u jednoj od država učesnica programa bude ZTS, a u drugoj njegova kancelarija, tzv. Antena (info punkt za davanje informacija i podršku potencijalnim i trenutnim korisnicima projekata). U ZTS i Antenama za prekogranične programe sa Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom i Srbijom radi ukupno devet osoba koje je zaposlilo MVPEI; za sprovođenje programa SEE i MED u Crnoj Gori je zaposlen jedan službenik, dok će do kraja godine s radom započeti i dva službenika u ZTS i Anteni za program sa Kosovom i jedan službenik za sprovođenje IPA Jadranskog prekograničnog programa.

Zajednički tehnički sekretarijati i Antene/Info tačke su smješteni u sljedećim gradovima:

- Albanija – Crna Gora: ZTS u **Skadru**, Antena u **Podgorici**;
- Bosna i Hercegovina – Crna Gora: ZTS u **Sarajevu**, Antena u **Nikšiću**;
- Hrvatska – Crna Gora: ZTS u **Kotoru**, Antena u **Dubrovniku**;
- Crna Gora – Kosovo: ZTS u **Peći**, Antena u **Beranama**;
- Srbija – Crna Gora: ZTS u **Prijepolju**, Antena u **Bijelom Polju**;
- IPA Jadranski prekogranični program: ZTS u **Akvili**, Info tačka u **Podgorici**;
- Program Jugoistočna Evropa: ZTS u **Budimpešti**, Info tačka u **Podgorici**;
- Mediteranski program: ZTS u **Marseju**, Info tačka u **Podgorici**.

Programi bilateralne prekogranične saradnje

Prekogranični program Albanija - Crna Gora

Opšti cilj programa

Unapređenje dobrosusjedskih odnosa, saradnje među ljudima, zajednicama i institucijama, s ciljem održivog razvoja, stabilnosti i prosperiteta u zajedničkom interesu stanovnika dvije zemlje.

Posebni ciljevi programa

- Promovisanje ekonomskog razvoja u programskom području, kroz valorizaciju ekonomskih, turističkih i kulturnih potencijala;
- Podrška zajedničkim inicijativama u cilju zaštite, promocije i upravljanja osjetljivim eko-sistemima i održivog ekološkog razvoja;
- Unapređenje saradnje i prekograničnih partnerstava;
- Jačanje kapaciteta nacionalnih i zajedničkih struktura u upravljanju prekograničnim programom;
- Priprema i razmjena informacija o prekograničnom programu i jačanje kapaciteta potencijalnih korisnika za pripremu i sprovođenje projekata.

Programska teritorija

Prihvatljiva teritorija u Crnoj Gori za ovaj program pokriva teritoriju devet opština: Budve, Berana, Andrijevice, Plava, Danilovgrada, Podgorice, Bara, Ulcinja, Cetinja, dok je pridružena teritorija opština Rožaje.¹ Prihvatljiva područja u Albaniji su dva regiona koja odgovaraju nivou NUTS III: predjeli Skadra i Kukeša.

Prioritet i mjere na koje se odnose finansirani projekti

Proritet I: *Promocija regionalne kohezije i konkurentnosti, kroz integrirani pristup ekonomskom, ekološkom, kulturnom i socijalnom razvoju:*

- mjera I.1: Ekonomski razvoj s naglaskom na turizam;
- mjera I.2: Zaštita i unapređenje životne sredine;
- mjera I.3: Socijalna kohezija, kroz projekte ljudi-ljudima.

Tabela 4: Pregled poziva za projekte

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Ukupni fond (EUR)	Fond za CG (EUR)	Odabrani projekti
prvi poziv (IPA 2007)	29/06 – 29/09/09	1.307.000	540.000	6
drugi poziv (IPA 2008 i 2009)	09/07 – 09/10/10	2.520.000	1.080.000	11
treći poziv (IPA 2010 i 2011)	21/08 – 18/09/12	2.610.000	1.080.000	7

Aktivnosti realizovane tokom 2013.

Tokom 2013, u okviru programa sprovedeno je 11 projekata iz poziva za projekte; do novembra 2013. završeno je 7 projekata, a sprovode se još 4 prekogranična projekta (detaljnije informacije u prilogu 5).

¹ Pridružena teritorija, kako predviđa član 97 IPA Implementacione regulative, predstavlja teritoriju kada, u opravdanim slučajevima, iz sredstava Zajednice mogu biti finansirane aktivnosti ili djelovi aktivnosti do granice od 20% iznosa doprinosa Zajednice

Tokom ove godine je završen proces evaluacije projektnih predloga u okviru trećeg poziva za projekte, koji je obuhvatio Ipa finansijske alokacije za 2010 i 2011. Za finansiranje projekata na raspolaganju je bilo 2.610.000 EUR (1.080.000 EUR za finansiranje projekata u Crnoj Gori i 1.530.000 EUR za finansiranje projekata u Albaniji). Od ukupno dostavljenih 70 predloga projekata, za finansiranje je odabrano 7 projekata; potpisivanje ugovora za ove projekte je u toku, a početak njihovog sprovođenja se očekuje u 2014.

Iz sredstava Ipe 2012 i 2013 biće finansiran zajednički strateški projekat rekonstrukcije graničnih prelaza Božaj – Hani i Hotit i Grabom – Zatrijebačka Cijevna. Priprema projekta je u toku, a njegovo odobravanje se očekuje do kraja 2013.

Prekogranični program Bosna i Hercegovina - Crna Gora

Opšti cilj programa

Podsticanje zajedničkog održivog razvoja prekogranične oblasti, njenih ekonomskih, kulturnih, prirodnih i ljudskih resursa i potencijala, jačanjem zajedničkih institucionalnih mreža među lokalnim zajednicama i lokalnim privatnim i državnim akterima.

Posebni ciljevi programa

- Podržati zajedničke aktivnosti i strategije koje imaju za cilj zaštitu i valorizaciju resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti;
- Promovisanje održivog razvoja pogranične oblasti stimulisanjem ekonomije i smanjivanjem izolovanosti teritorija;
- Ponovno uspostavljanje prekogranične saradnje jačanjem prethodno uspostavljenih prekograničnih ekonomskih i kulturnih kontakata.

Programska teritorija

Potrebna NUTS III klasifikacija još uvijek nije zvanično prihvaćena ni u Bosni i Hercegovini ni u Crnoj Gori. Od ukupno 21 opštine u Crnoj Gori, 12 je prihvatljivo za ovaj prekogranični program i to: Pljevlja, Plužine Žabljak, Šavnik, Nikšić, Herceg Novi, Kotor, Tivat, Bijelo Polje, Mojkovac, Berane, Kolašin. U Bosni i Hercegovini NUTS III ekvivalentne oblasti čine ekonomski regioni: ekonomski region Sarajevo i ekonomski region Hercegovina.

Prioritet i mjere na koje se odnose finansirani projekti

Prioritet I: *Podrška kreiranju zajedničkog društveno-ekonomskog okruženja za ljude, zajednice i privredu programske oblasti:*

- mjera I.1: Inicijative za prekogranični privredni razvoj, s naglaskom na turizam i ruralni razvoj;
- mjera I.2: Inicijative za unapređenje životne sredine, s naglaskom na zaštitu, promovisanje i upravljanje prirodnim resursima;
- mjera I.3: Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude.

Tabela 5: Pregled poziva za projekte

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Ukupni fond (EUR)	Fond za CG (EUR)	Odabrani projekti
prvi poziv (IPA 2007 i 2008)	09/07 – 09/10/09	1.980.000	1.080.000	12
drugi poziv (IPA 2009 i 2010)	06/09 - 01/07/11	1.980.000	1.080.000	9

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Ukupni fond (EUR)	Fond za CG (EUR)	Odabrani projekti
treći poziv (IPA 2011, 2012 i 2013)	25/07 – 09/09/13	3.150.000	1.620.000	u toku

Aktivnosti realizovane tokom 2013.

Tokom 2013, u okviru programa je sprovedeno 9 prekograničnih projekata iz drugog poziva za projekte (detaljnije informacije u prilogu 5).

Tokom ove godine je objavljen treći poziv za projekte, koji je obuhvatio Ipa finansijske alokacije za 2011, 2012 i 2013. Za finansiranje projekata opredijeljeno je 3.150.000 EUR (1.620.000 EUR za finansiranje projekata u Crnoj Gori i 1.530.000 EUR za finansiranje projekata u Bosni i Hercegovini). U novembru ove godine je započet proces evaluacije projektnih predloga, a odabir i ugovaranje projekata se očekuje u 2014.

Prekogranični program Hrvatska - Crna Gora

Opšti cilj programa

Poboljšati kvalitet života u prekograničnoj oblasti između Hrvatske i Crne Gore.

Posebni ciljevi programa

- Uspostaviti saradnju između institucija u oblasti zaštite životne sredine i prirodnog i kulturnog naslijeđa, kroz sprovođenje zajedničkih programa, obrazovnih aktivnosti, transfer znanja i podizanje svijesti;
- Razviti prepoznatljive turističke proizvode zasnovane na prirodnim i kulturnim resursima programske oblasti i ponovo uspostaviti veze u prekograničnoj oblasti kroz podršku tradicionalnoj i modernoj kulturi;
- Poboljšati i unaprijediti saradnju između institucija, građana i civilnih organizacija u oblastima kao što su turizam, obrazovanje, kultura i druge oblasti, kako bi se podstakao razvoj zajednice i unaprijedili susjedski odnosi.

Programska teritorija

Prihvatljiva oblast u Crnoj Gori sastoji se od 7 opština: Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj i Cetinje, dok su pridružene oblasti opštine: Nikšić, Podgorica i Danilovgrad. U Hrvatskoj, u kojoj programska oblast odgovara NUTS III klasifikaciji, prihvatljivo područje je Dubrovačko-neretvanska županija, dok je pridruženo područje Splitsko- dalmatinska županija.

Prioritet i mjere na koje se odnose finansirani projekti

Prioritet I: *Stvaranje pogodnih prirodnih i socio - ekonomskih uslova u programskoj oblasti poboljšavanjem saradnje u zajednički odabranim sektorima i međususjedskih odnosa u prihvatljivim oblastima:*

- mjera I.1: Zajedničke inicijative za zaštitu životne sredine i prirodnog i kulturnog naslijeđa;
- mjera I.2: Zajedničke inicijative u oblasti turizma i kulture;
- mjera I.3: Mali prekogranični razvojni projekti.

Tabela 6: Pregled poziva za projekte

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Ukupni fond (EUR)	Fond za CG (EUR)	Odabrani projekti
prvi poziv (IPA 2007 i 2008)	21/08 – 18/09/09	1.620.000	900.000	5
drugi poziv (IPA 2009, 2010 i 2011)	05/12/11 – 05/03/12	2.430.000	1.350.000	7
treći poziv (IPA 2012 i 2013)	13/09 – 13/12/13	1.080.000	900.000	u toku

Aktivnosti realizovane tokom 2013.

Tokom 2013, u okviru programa je započelo sprovođenje 7 prekograničnih projekata iz drugog poziva za projekte (detaljnije informacije u prilogu 5).

U septembru ove godine je objavljen treći poziv za projekte, koji je obuhvatio Ipa finansijske alokacije za 2012 i 2013. Za finansiranje projekata opredijeljeno je 1.080.000 EUR (900.000 EUR za finansiranje projekata u Crnoj Gori i 900.000 EUR za finansiranje projekata u Hrvatskoj). Početkom 2014. će započeti proces evaluacije dostavljenih projektnih predloga.

Prekogranični program Crna Gora-Kosovo

Opšti cilj programa

Poboljšanje socio-ekonomske situacije u prihvatljivim područjima, jačanjem saradnje i zajedničkih inicijativa između Crne Gore i Kosova u oblastima zaštite životne sredine i klimatskih promjena, održive poljoprivrede, šumarstva i turizma, od obostranog interesa za građane Kosova i Crne Gore.

Posebni ciljevi programa

- Zaštita biodiverziteta i promocija održivog korišćenja prirodnih resursa u programskoj oblasti;
- Ekonomski razvoj u programskoj oblasti, s posebnim naglaskom na dva prioritetna sektora: održivu poljoprivredu i šumarstvo i razvoj turističke ponude uporedo sa postojećim primorskim turizmom u Crnoj Gori; infrastrukturni projekti s ciljem poboljšanja saradnje i trgovine u programskoj oblasti;
- Promocija socio-ekonomske kohezije između zajednica koje žive u prekograničnim regionima, kroz ohrabrivanje međuopštinske saradnje i razvijanje partnerstava i mreža između organizacija civilnog društva, profesionalnih organizacija i obrazovnih institucija.

Programska teritorija

Prihvatljivo područje u Crnoj Gori obuhvata nekoliko opština: Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac, Plav i Rožaje, dok su pridružene teritorije tri opštine i to: Podgorica, Ulcinj i Bar. Prihvatljivo područje na Kosovu čini zapadna ekonomska regija koja se sastoji od sljedećih šest opština: Peć, Istok, Klina, Junik, Dečani i Đakovica, dok pridruženu teritoriju čini sjeverna ekonomska regija koja se sastoji od opština Srbica, Vučitrn, Zubin Potok, Zvečane, Mitrovica i Leposavić.

Prioritet i mjere na koje se odnose finansirani projekti

Prioritet I: *Ekonomski i socijalni razvoj i promocija nacionalnih resursa:*

- mjera I.1: Zaštita životne sredine;
- mjera I.2: Održivi ekonomski razvoj;
- mjera I.3: Socijalna kohezija i projekti ljudi-ljudima.

Aktivnosti realizovane tokom 2013.

Tokom 2013, Operativne strukture i Ugovorna tijela programa su započela pripremu prvog poziva za projekte, koji će obuhvatiti finansijske alokacije za 2011, 2012 i 2013. Ukupni fond poziva iznosiće 3.240.000 EUR (od čega 1.620.000 EUR za finansiranje projekata u Crnoj Gori i 1.620.000 EUR za finansiranje projekata na Kosovu). Očekuje se da poziv bude objavljen do kraja 2013.

U toku je otvaranje kancelarije Antene u Beranama, kao i zapošljavanje dva službenika koji će raditi u Zajedničkom tehničkom sekretarijatu u Peći i Anteni u Beranama.

Prekogranični program Srbija - Crna Gora

Opšti cilj programa

Približiti narode, zajednice i ekonomije prekograničnog područja kako bi zajedno učestvovali u razvoju oblasti saradnje, koristeći svoje ljudske, prirodne i ekonomske resurse i prednosti.

Posebni ciljevi programa

- Poboljšati motivaciju za razvoj malih i srednjih preduzeća u prekograničnoj oblasti;
- Razviti turizam kao ključni sektor prekogranične ekonomije;
- Promovisati prekograničnu saradnju u trgovini i pristupačnost tržištima;
- Ponovo uspostaviti prekogranične veze između organizacija koje pružaju podršku poslovanju i trgovini, kako bi zajedno promovisale inicijative za saradnju;
- Održati dobar kvalitet životne sredine prekograničnog područja, kao ekonomskog resursa, saradjujući u inicijativama zaštite i eksploatacije prirodnih resursa;
- Jačati prekogranične kontakte među ljudima, kako bi se ojačale kulturne i sportske veze i podjednako koristila područja od zajedničkog interesa.

Programska teritorija

U Crnoj Gori programska oblast se sastoji od 12 prihvatljivih opština: Pljevlja, Bijelo Polje, Berane, Rožaje, Plav, Andrijevića, Kolašin, Mojkovac, Žabljak, Plužine, Šavnik, Nikšić, i tri pridružene opštine: Podgorica, Danilovgrad i Cetinje. Prihvatljive oblasti u Srbiji su dva okruga, Raški i Zlatiborski, koji se sastoje od 15 opština.

Prioritet i mjere na koje se odnose finansirani projekti

Prioritet I: *Društveno-ekonomska kohezija kroz zajedničke aktivnosti u cilju poboljšanja fizičke, poslovne, socijalne i institucionalne infrastrukture i kapaciteta:*

- mjera I.1: Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa, kao i resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti;
- mjera I.2: Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja, kako bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva.

Tabela 7: Pregled poziva za projekte

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Ukupni fond (EUR)	Fond za CG (EUR)	Odabrani projekti
prvi poziv (IPA 2007 i 2008)	25/06 – 23/09/09	1.980.000	1.080.000	13
drugi poziv (IPA 2009, 2010 i 2011)	15/08 – 14/11/11	2.970.000	1.620.000	15

Aktivnosti realizovane tokom 2013.

Tokom 2013, u okviru programa je sprovedeno 15 projekata iz drugog poziva za projekte; do novembra 2013. završeno je 8 projekata, a sprovodi se još 7 prekograničnih projekata (detaljnije informacije u prilogu 5).

Tokom 2013, Operativne strukture i Ugovorna tijela programa su radila na pripremi trećeg poziva za projekte, koji će obuhvatiti finansijske alokacije za 2012 i 2013. Ukupni fond poziva iznosiće 2.160.000 EUR (od čega 1.080.000 EUR za finansiranje projekata u Crnoj Gori i 1.080.000 EUR za finansiranje projekata u Srbiji). Očekuje se da poziv bude objavljen do polovine 2014.

IPA Jadranski prekogranični program

Opšti cilj programa

Jačanje kapaciteta za održivi razvoj jadranskog regiona, kroz ciljanu stratešku saradnju između partnera u programskom području.

Posebni ciljevi programa

- Jačanje istraživanja i inovacija, s ciljem unapređenja konkurentnosti i boljeg razvoja jadranske oblasti kroz ekonomsku, socijalnu i međunarodnu saradnju;
- Promocija, unapređenje i zaštita prirodnih i kulturnih resursa, kroz zajedničko upravljanje tehnološkim i prirodnim rizicima;
- Jačanje i integracija postojećih infrastrukturnih mreža i razvoj transportnih, informacionih i komunikacionih usluga.

Programska teritorija

Prihvatljiva oblast Programa sastoji se od teritorija koje se nalaze duž obale Jadranskog mora i uključuje sledeće zemlje: Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Grčku, Hrvatsku, Italiju, Sloveniju i Srbiju.

Prioriteti na koje se odnose finansirani projekti

- prioritet I: Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja;
- prioritet II: Zaštita prirodnih i kulturnih resursa i prevencija rizika;
- prioritet III: Dostupnost i mreže.

Tabela 8: Pregled poziva za projekte

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Odabrani projekti
prvi poziv	31/07 – 29/10/09	17
drugi poziv	02/08 – 02/11/11	20
strateški poziv	03/09 – 02/11/12	u toku

Aktivnosti realizovane tokom 2013.

Tokom 2013, u okviru programa sprovedeno je 37 projekata u kojima učestvuju partneri iz Crne Gore, i to 17 projekata iz prvog i 20 projekata iz drugog poziva za projekte (detaljnije informacije u prilogu 5).

U toku godine je vršena evaluacija projektnih predloga u okviru strateškog poziva za projekte. Za finansiranje projekata u okviru tri prioriteta programa je opredijeljeno oko 75 miliona EUR. Konačni odabir i ugovaranje projekata se očekuje do kraja 2013.

Transnacionalni programi

Program Jugoistočna Evropa (SEE)

Opšti cilj programa

Poboljšati teritorijalne, ekonomske i društvene integracione procese i doprinijeti koheziji, stabilnosti i konkurentnosti kroz razvoj transnacionalnog partnerstva i zajedničkih aktivnosti u oblastima koje su od strateškog značaja za prostor jugoistočne Evrope.

Posebni ciljevi programa

- Podržati inovativne pristupe, razvoj preduzetništva, ekonomiju zasnovanu na znanju, kao i informatičko društvo, sprovođenjem konkretnih aktivnosti saradnje i postizanjem vidljivih rezultata;
- Poboljšati atraktivnost regiona i gradova sprovođenjem integriranih pristupa, konkretnih aktivnosti saradnje i postizanjem vidljivih rezultata, uzimajući pri tome u obzir održivi razvoj, fizičku i stručnu pristupačnost i kvalitet životne sredine;
- Njegovati integraciju područja pružanjem podrške izbalansiranoj izgradnji kapaciteta za transnacionalnu teritorijalnu saradnju na svim nivoima.

Programska teritorija

Ovaj program uključuje 16 zemalja i to: Albaniju Austriju, Bosnu i Hercegovinu, Bugarsku, Crnu Goru, Grčku, Hrvatsku, Italiju, Mađarsku, Makedoniju, Moldaviju, Rumuniju, Slovačku, Sloveniju, Srbiju i Ukrajinu, što ga čini programom sa najvećom programskog oblašću.

Prioriteti na koje se odnose finansirani projekti

- prioritet I: Razvoj inovativnih pristupa i preduzetništva;
- prioritet II: Zaštita i unapređenje životne sredine;
- prioritet III: Poboljšanje pristupačnosti;
- prioritet IV: Razvoj međunarodne saradnje potrebne za jačanje oblasti održivog rasta.

Tabela 9: Pregled poziva za projekte

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Odabrani projekti s partnerima iz Crne Gore
prvi poziv	05/05 – 21/11/08	5
drugi poziv	24/11/09 – 12/09/10	7
ograničeni poziv za Crnu Goru	16/01 – 17/02/12	3
treći poziv	28/04 – 17/06/11	3

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Odabrani projekti s partnerima iz Crne Gore
četvrti poziv	10/10 – 25/11/11	10

Aktivnosti realizovane tokom 2013.

Tokom ove godine sprovodio se ukupno 21 projekat u kojima učestvuju crnogorski partneri, i to: 5 projekata iz drugog poziva za projekte, 3 projekta iz ograničenog poziva za projekte i 13 projekata iz trećeg i četvrtog poziva za projekte. U toku godine nije bilo novih poziva za projekte.

Projekti odabrani u okviru trećeg i četvrtog poziva za projekte se sprovode u okviru sistema tzv. integrisanog sistema upravljanja ERDF i IPA fondovima, što podrazumijeva kontrolu i ovjeru na nacionalnom nivou svih troškova korisnika prije njihove nadoknade od strane programa Jugoistočna Evropa. Za potrebe kontrole troškova korisnika iz ovih poziva, formirana je Kancelarija prvog nivoa kontrole za crnogorske korisnike, koja se nalazi u Ministarstvu finansija (Sektoru za finansiranje i ugovaranje sredstava pomoći EU – CFCU).

Mediterranski program (MED)

Opšti cilj programa

Krajnji cilj programa je jačanje ekonomske i društvene povezanosti, kako bi se stvorili povoljni uslovi za uravnotežen i održiv razvoj Evropske unije.

Posebni ciljevi programa

- Učiniti cijeli MED prostor teritorijom koja može da se souči sa međunarodnom konkurencijom, kako bi se osigurao razvoj i zapošljavanje budućih generacija;
- Podržati teritorijalnu koheziju i aktivno učestvovati u zaštiti životne sredine, u cilju postizanja održivog razvoja.

Programska teritorija

U programu MED učestvuju mediteranske države članice EU: Kipar, Francuska, Grčka, Italija, Malta, Portugal, Slovenija, Španija, Velika Britanija, kao i države zapadnog Balkana (IPA države): Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Hrvatska.

Prioriteti na koje se odnose finansirani projekti

- prioritet I: Jačanje kapaciteta za inovacije;
- prioritet II: Zaštita životne sredine i podsticanje održivog teritorijalnog razvoja;
- prioritet III: Poboljšanje mobilnosti i teritorijalne pristupačnosti;
- prioritet IV: Unapređenje policentričnog i integrisanog razvoja mediteranskog prostora.

Tabela 10: Pregled poziva za projekte

Poziv za projekte (finansijska alokacija)	Trajanje poziva	Odabrani projekti s partnerima iz Crne Gore
prvi klasični poziv	04/03 – 15/10/08	3
drugi klasični poziv	16/02/09 – 01/02/10	/
prvi strateški poziv	15/03 – 15/09/10	1
drugi strateški poziv	01/04 – 30/06/11	1
treći strateški poziv	01/04 – 30/09/11	1
prvi ciljani poziv	10/02 – 12/04/12	4
drugi ciljani poziv	27/02 – 27/04/12	1
poziv za kapitalizaciju	21/10/13 – 10/01/14	u toku

Aktivnosti realizovane tokom 2013.

Tokom 2013, u okviru programa je sprovedeno 8 projekata u kojima učestvuju partneri iz Crne Gore, i to 3 projekta iz strateških i 5 projekata iz ciljanih poziva za projekte (detaljnije informacije u prilogu 5).

U toku godine je objavljen poziv za projekte kapitalizacije u oblasti integrisanog pomorskog pristupa. Za finansiranje projekata opredijeljeno je oko 5 miliona EUR za zemlje članice EU i 250.000 EUR za Ipa zemlje. Dostavljeni projektni predlozi će biti ocjenjivani u prvoj polovini 2014, a njihovo ugovaranje se očekuje sredinom 2014.

Komponenta III – Regionalni razvoj

Podrška u okviru III komponente Ipe odnosi se na oblast regionalnog razvoja, odnosno na aktivnosti planirane u oblastima zaštite životne sredine, održivog razvoja i razvoja saobraćaja.

Vlada Crne Gore je 29. III 2012. usvojila finalne prijedloge Strateškog okvira usklađenosti (*Strategic Coherence Framework – SCF*) i Operativnog programa (*Operational Programme – OP*) za III komponentu, dok je Evropska komisija usvojila Operativni program 26. X 2012.

Operativnim programom za III komponentu predviđena je finansijska podrška EU u iznosu od **22.235.679 EUR**, dok će nacionalno kofinansiranje iznositi **3.923.945 EUR**.

Glavni cilj Operativnog programa za regionalni razvoj je poboljšanje životnog standarda i stanja životne sredine u Crnoj Gori, u skladu s nacionalnim politikama i strategijama, kao i s politikama i standardima EU. Za realizaciju pojedinačnih mjera, u okviru prioriteta definisanih Operativnim programom, planirano je izdvajanje ukupno 26.159.624 EUR, i to:

Tabela 11: Pregled prioriteta/mjera za III Komponentu Ipe

Prioriteti/mjere	Doprinos EU (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupno planirana sredstva (EUR)
Prioritet 1 Unaprijediti sisteme upravljanja životnom sredinom	13.586.000	2.397.530	15.983.530
Mjera 1.1 Poboljšati sisteme vodosnabdijevanja i sisteme integrisanog upravljanja otpadnim vodama	10.772.500	1.901.030	12.673.530
Mjera 1.2 Razviti infrastrukturu za upravljanje otpadom kako bi se smanjio uticaj na životnu sredinu	2.813.500	496.500	3.310.000
Prioritet 2 Poboljšati sistem saobraćaja, podstičući ekološki prihvatljive vrste saobraćaja uz poseban akcenat na poboljšanje željezničke infrastrukture u cilju pružanja kvalitetnijih usluga	7.537.895	1.330.217	8.868.112
Mjera 2.1 Modernizovati željeznički saobraćaj poboljšanjem njegove efikasnosti i bezbjednosti	7.537.895	1.330.217	8.868.112
Prioritet 3 Podržati sprovođenje OPRR	1.111.784	196.198	1.307.982
Mjera 3.1 Tehnička podrška	1.111.784	196.198	1.307.982

Zahtjev za akreditaciju za decentralizovano upravljanje za III komponentu Ipe je podnjet Briselu 31. III 2013. Tokom maja 2013, u Crnoj Gori je boravila revizorska misija Evropske komisije, a izvještaj revizora će činiti osnov za donošenje Odluke o prenosu nadležnosti nad upravljanjem sredstvima (decentralizaciju upravljanja).

Komponenta IV – Razvoj ljudskih resursa

Četvrta komponenta Ipe podrazumijeva podršku u oblasti razvoja ljudskih resursa i to: zapošljavanju, obrazovanju, naučno-istraživačkom radu i društvenom razvoju.

Vlada Crne Gore je 29. III 2012. usvojila finalne predloge Strateškog okvira usklađenosti (*Strategic Coherence Framework – SCF*) i Operativnih programa – OP (*Operational Programmes*) za III i IV komponentu. Evropska komisija je u oktobru 2012. usvojila Operativni program „Razvoj ljudskih resursa 2012-2013“, dok je u decembru 2012. usvojila Strateški okvir usklađenosti 2012-2013. Finalnu verziju Operacijskih identifikacionih formulara je pripremila Operativna struktura za IV komponentu Ipe i dostavila je Evropskoj komisiji 23. X 2013. na zvanično odobravanje.

Operativnim programom za IV komponentu predviđena je finansijska podrška EU u iznosu od 5.583.000 EUR, dok će nacionalno kofinansiranje iznositi 985.240 EUR. Opšti cilj Operativnog programa za IV komponentu je promovisanje održivog razvoja ljudskih resursa, modernizacijom i razvojem sistema obrazovanja, obuke i istraživanja u Crnoj Gori, u skladu s politikama i standardima EU, s posebnim fokusom na zapošljavanje mladih.

Za realizaciju pojedinačnih mjera u okviru prioriteta definisanih Operativnim programom planirano je ukupno 6.568.240 EUR, i to:

Tabela 12: Pregled prioriteta/mjera za IV Komponentu Ipe

Prioriteti/mjere	Doprinos EU (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupno planirana sredstva (EUR)
Prioritet 1 Efikasne i inkluzivne mjere aktivne politike zapošljavanja	1.954.050	344.834	2.298.884
Mjera 1.1 Podrška sprovođenju najdjelotvornijih mjera tržišta rada za kvalitet radne snage i zapošljavanje	1.954.050	344.834	2.298.884
Prioritet 2 Unapređenje znanja, vještina i kompetencija za zapošljivost i konkurentnost	1.954.050	344.834	2.298.884
Mjera 2.1 Podrška unapređenju uslova za razvoj kvalifikacija u stručnom obrazovanju i osposobljavanju	977.025	172.417	1.149.442
Mjera 2.2 Podrška unapređenju inovativnih kapaciteta visokog obrazovanja, istraživanja i privrede	977.025	172.417	1.149.442
Prioritet 3 Unapređenje socijalne inkluzije	1.116.600	197.048	1.313.648
Mjera 3.1 Podrška većem pristupu tržištu rada licima sa invaliditetom i pripadnicima RAE populacije	1.116.600	197.048	1.313.648
Prioritet 4 Tehnička podrška sprovođenju Operativnog programa	558.300	98.524	656.824
Mjera 4.1	340.000	60.000	400.000

Prioriteti/mjere	Doprinos EU (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupno planirana sredstva (EUR)
Podrška razvoju okvira za projektnu strukturu (<i>project pipeline</i>)			
Mjera 4.2 Podrška Operativnoj strukturi u sprovođenju Operativnog programa	218.300	38.524	256.824

U oktobru 2013. je počela realizacija projekta *Podrška Evropske unije crnogorskoj Operativnoj strukturi za Operativni program „Razvoj ljudskih resursa“*. Ovaj projekat se realizuje iz rezervnih sredstava Ipe (PPF/SMF instrument), i njegova vrijednost je 250.000 EUR. Izabrani partner u realizaciji je Litvanija, a predviđeno vrijeme trajanja projekta je 6 mjeseci.

Zahtjev za akreditaciju za decentralizovano upravljanje za IV komponentu Ipe je podniet Evropskoj komisiji 31. III 2013. Tim povodom je u Crnoj Gori, krajem maja 2013, boravila misija revizora EK zaduženih za III i IV komponentu Ipe. Predmet revizije su bile procedure rada i njihovo poznavanje od strane službenika uključenih u navedene komponente. Izvještaj revizora EK će činiti osnov za donošenje Odluke o prenosu nadležnosti nad upravljanjem sredstvima (decentralizaciju).

Komponenta V – Poljoprivreda i ruralni razvoj

Sticanjem statusa kandidata za članstvo u EU, Crna Gora je stekla pravo da bude korisnik V komponente Ipe. Sticanje statusa kandidata ne podrazumijeva automatski mogućnost korišćenja dostupnih sredstava, već je neophodno ispuniti izvjesne preuslove, koji se odnose na izradu strateških i programskih dokumenata za ovu komponentu, kao i uslove za dobijanje akreditacije za decentralizovano upravljanje sredstvima.

Shodno činjenici da će u okviru finansijske perspektive 2014-2020 doći do izmjena u pogledu akreditacije za V komponentu, donešena je odluka da proces akreditacije odloži i da se sredstava opredijeljena za 2012. i 2013. godinu u iznosu od 10,5 miliona EUR preusmjere iz V komponente u I komponentu Ipe.

Plan je da se, uz podršku Svjetske banke, omogući korišćenje sredstava kroz mjere nalik Ipardu. Nakon saglasnosti EK, tokom trećeg kvartala 2013, MPRR je započelo proceduru preusmjeravanja dostupnih sredstava. Preusmjerena sredstva će služiti kao podrška poljoprivrednim proizvođačima tokom 2014. i 2015, a u cilju postepene i kontinuirane pripreme za predstojeći period Iparada (2014-2020).

Ipa II (2014-2020)

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, u saradnji s resornim ministarstvima i Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, započelo je proces strateškog planiranja finansijskih sredstava koja će Crnoj Gori biti dostupna kroz Instrument prepristupne podrške za period 2014-2020 (IPA II).

Ključni dokument koji će definisati prioritete na nacionalnom nivou za podršku iz sredstava Ipe II i pripreme za programiranje Ipe II za 2014. jeste Strategijski dokument Crne Gore – SDCG (*Country Strategy Paper – CSP*). Ovim dokumentom se definišu konkretni oblici podrške koja je potrebna u cilju dostizanja predviđenih ciljeva u odabranim sektorima, pri čemu planirana podrška mora biti utemeljena na prioritetima definisanim u nacionalnim strateškim dokumentima, strateškim dokumentima EU i odnositi se na oblasti u kojima su potrebna značajnija unapređenja za pripremu zemlje za članstvo u EU.

Izrada SDCG-a zasnovana je na dvosmjernoj komunikaciji između Crne Gore i Evropske komisije, uz jasno definisano vlasništvo Evropske komisije nad dokumentom. Dokument je trenutno u fazi izrade, i Komisija je njegov drugi nacrt dostavila Crnoj Gori početkom novembra.

Prema najavama iz Evropske komisije, podrška Ipe II na godišnjem nivou iznosiće prosječno 35 miliona EUR. Naglašeno je da su potrebe Crne Gore u procesu institucionalnih i zakonodavnih reformi, kao i u pogledu ulaganja u razvoj infrastrukture, mnogo veće od sredstava dostupnih kroz Ipa fondove. Zbog toga je prilikom programiranja potrebno voditi računa o tome da podrška Ipe II treba da služi kao dodatni izvor finansiranja za utvrđene nacionalne prioritete koji će biti finansirani iz budžetskih sredstava ili iz podrške ostalih donatora.

Kako bi se povećala ukupna efikasnost i djelotvornost pomoći Crnoj Gori, Evropska komisija je pokrenula postepeni prelazak s projektnog pristupa iz Ipe I (2007-2013) na sektorski pristup u Ipi II (2014-2020).

Nacrt SDCG-a predviđa usmjeravanje prepristupne podrške Crnoj Gori kroz devet sektora:

1. Javno upravljanje i reforma javne uprave;
2. Pravosuđe, unutrašnji poslovi i temeljna prava;
3. Životna sredina;
4. Saobraćaj;
5. Energetika;
6. Konkurentnost i inovacije;
7. Zapošljavanje, socijalna politika i razvoj ljudskih resursa;
8. Poljoprivreda i ruralni razvoj;
9. Prekogranična i teritorijalna saradnja.

Za svaki od sektora utvrđenih SDCG-om neophodno je precizirati rezultate za koje se očekuje da će biti ostvareni do 2020, mjere koje su potrebne za njihovo ostvarenje, uz jasno definisane indikatore koji će omogućiti praćenje napretka u ostvarenju predviđenih rezultata.

Vlada Crne Gore je pomenutom Informacijom utvrdila strukturu sektorskih radnih grupa koje će biti zadužene za programiranje Ipe II u definisanim sektorima. Svaka sektorska radna grupa ima vodeću instituciju i određeni broj institucija obuhvaćenih sektorom, zavisno od identifikovanih potreba i prioriteta.

Nakon konsultativnog procesa na nacionalnom nivou povodom drugog nacrtu SDCG, komentari na pomenuti dokument, zajedno sa programskim paketom za 2014, dostavljeni su Evropskoj komisiji krajem novembra. Treći nacrt SDCG-a očekuje se do kraja 2013, a njegova finalizacija i usvajanje do kraja prvog kvartala 2014.

Tokom 2013. je započela priprema prekograničnih i transnacionalnih programa u kojima će Crna Gora učestvovati u okviru sredstava Ipe za period 2014-2020. Članovi MVPEI i relevantnih ministarstava su članovi Radnih tijela za pripremu novih programa, u čijem radu učestvuju i predstavnici nadležnih institucija iz drugih zemalja učesnica u programima i predstavnici Delegacija Evropske unije i Evropske komisije.

U okviru IPA finansijske perspektive za period 2014-2020, Crna Gora će učestvovati u 9 programa:

- četiri bilateralna programa (sa Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Kosovom i Srbijom);
- dva trilateralna programa (Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora i Italija – Albanija - Crna Gora);
- tri transnacionalna programa (Dunavskom - Danube, Mediteranskom – MED i Jadransko-jonskom programu).

U proteklom periodu su vršene analize u svakoj zemlji učesnici u programima, definisane programske teritorije i određivani prioriteti u okviru kojih će biti finansirani prekogranični i transnacionalni projekti. Rok za finalno razmatranje programa od strane Evropske komisije je maj 2014..

Crna Gora je i dio inicijative za stvaranje programa Jugoistočna Evropa (SEE 2014-2020), a odluku o tome da li će ovaj program biti usvojen i započeti njegova priprema će u narednom periodu donijeti Evropska komisija.

Prilozi

Prilog 1 - Detaljan pregled projekata realizovanih tokom 2013. u okviru I komponente Ipe

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
IPA 2007	Podrška razvoju civilnog društva	Nevladine organizacije u Crnoj Gori	Završen	1.000.000	0	1.000.000
	Borba protiv organizovanog kriminala i korupcije	Uprava za antikorupcijsku inicijativu, Uprava policije, Uprava za spriječavanje pranja novca i finansiranja terorizma	Završen	3.000.000	600.000	3.600.000
	Reforma pravosuđa	Ministarstvo pravde, Vrhovni sud i Sudski savjet	Završen	2.000.000	0	2.000.000
	Podrška razvoju okvira nacionalnih kvalifikacija u CG (NQF)	Ministarstvo prosvjete i sporta	Završen	1.500.000	50.000	1.550.000
	Usklađivanje s energetske tržištem	Ministarstvo ekonomije	Završen	1.500.000	0	1.500.000
	Poboljšanje infrastrukture i upravljanja u sektoru saobraćaja	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Završen	6.200.000	17.200.000	23.400.000
	Podrška strukturama za evropsku integraciju-harmonizacija zakonodavstva	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Završen	1.100.000	0	1.100.000
	Identifikacija i registracija životinja	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava	Završen	1.400.000	100.000	1.500.000
	Usklađivanje sa standardima EU u oblasti statistike	MONSTAT	Završen	800.000	0	800.000

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
	Podrška razvoju sistema javnih nabavki u CG	Direkcija za javne nabavke, Komisija za javne nabavke	Završen	1.250.000	50.000	1.300.000
	Podrška razvoju infrastrukture kvaliteta u CG	Ministarstvo ekonomije	Završen	2.000.000	330.000	2.330.000
	Jačanje kapaciteta Poreske uprave	Poreska uprava	Završen	900.000	0	900.000
	Tehnička pomoć i rezerve	sve državne institucije	Završen	600.000	0	1.535.679
	Mjere podrške	sve državne institucije	Završen	620.504	0	620.000
IPA 2008	Podrška reformi lokalne samouprave	Ministarstvo finansija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Opštine Crne Gore	Završen	4.300.000	1.750.000	6.050.000
	Trajno rješenje statusa izbjeglica i raseljenih lica u Crnoj Gori	Zavod za zbrinjavanje izbjeglica	Završen	1.500.000	0	1.500.000
	Podrška transformaciji Radio Televizije Crne Gore u javni radio-difuzni sistem	Radio-televizija Crne Gore	Završen	1.250.000	0	1.250.000
	Reforma tržišta rada i razvoj radne snage	Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete i sporta, Ministarstvo nauke, Zavod za zapošljavanje Crne Gore	Završen	1.800.000	0	1.800.000
	Poboljšanje poslovnog ambijenta za mala i ruralna preduzeća	Ministarstvo ekonomije, Investiciono - razvojni fond, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	Završen	1.200.000	160.000	1.360.000
	Jačanje infrastrukture za životnu sredinu	Opština Nikšić	U toku	3.500.000	8.900.000	12.400.000
	Podrška upravljanju u oblasti životne sredine	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Završen	1.000.000	0	1.000.000

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
	Jačanje regulatornih i nadzornih kapaciteta finansijskih regulatora	Centralna banka Crne Gore, Agencija za nadzor osiguranja, Komisija za hartije od vrijednosti	Završen	1.200.000	0	1.200.000
	Podrška uspostavljanju IPA programa za ruralni razvoj i implementacioni sistem	Ministarstvo poljoprivre i ruralnog razvoja	Završen	1.500.000	700.000	2.200.000
	Razvoj bezbjednosti hrane	Ministarstvo poljoprivre i ruralnog razvoja i Ministarstvo zdravlja	Završen	2.000.000	170.000	2.170.000
	Kontrola i iskorjenjivanje bjesnila i klasične kuge u Crnoj Gori	Veterinarska uprava	U toku	1.500.000	210.000	1.710.000
	Tehnička pomoć Upravi carina	Uprava carina	Završen	1.000.000	120.000	1.120.000
	Podrška razvoju integrisanog upravljanja granicom	Ministartstvo unutrašnjih poslova	Završen	2.450.000	850.000	3.300.000
	Podrška upravljanju migracijama	Ministartstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije sa Sektorom granične policije	Završen	1.000.000	250.000	1.250.000
	Tehnička pomoć i rezerve	sve državne institucije	Završen	1.000.000	0	1.000.000
	Mjere podrške	sve državne institucije	Završen	600.000	0	600.000
IPA 2009	Podrška za implementaciju novog Zakonika o krivičnom postupku (ZKP)	Ministarstvo pravde	Završen	1.000.000	130.000	1.130.000
	Jačanje kapaciteta policijske uprave	Uprava policije Crne Gore, Odjeljenje za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, IT sektor Uprave policije	Završen	2.000.000	400.000	2.400.000
	Podrška prijemnom centru za tražitelje azila	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Zavod za zbrinjavanje izbjeglica Crne Gore	Završen	450.000	330.000	780.000

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
	Implementacija strategije za zaštitu ličnih podataka	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Završen	700.000	500.000	1.200.000
	Razvoj civilnog društva	Nevladine organizacije u Crnoj Gori	U toku	2.200.000	250.000	2.450.000
	Strategija razvoja Crne Gore 2010 – 2015. Nacionalni plan razvoja	Ministarstvo finansija, Sekretarijat za razvoj	Završen	1.000.000	300.000	1.300.000
	Obnova glavne željezničke linije Bar-Vrbnica (granica sa Srbijom)	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Željeznička infrastruktura Crne Gor	Završen	5.000.000	10.000.000	15.000.000
	Poboljšanje infrastrukture u zaštiti životne sredine	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Završen	4.800.000	9.355.648	14.155.648
	Jačanje sistema upravljanja i kontrole za finansijsku pomoć EU Crnoj Gori	Ministarstvo finansija	Završen	2.000.000	300.000	2.300.000
	Jačanje državne revizorske institucije	Državna revizorska institucija	Završen	800.000	0	800.000
	Usklađivanje i sprovođenje propisa o inspekciji rada i inspekciji zaštite na radu	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Završen	1.180.000	180.000	1.360.000
	Podrška razvoju sektora ribarstva	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Institut za biologiju mora	Završen	1.000.000	800.000	1.800.000
	Podrška digitalizaciji radio-difuzije u Crnoj Gori	Radio-difuzni centar Crne Gore	Završena I faza	1.600.000	1.095.000	2.695.000
	Pristup unutrašnjem tržištu	Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija, Uprava za zaštitu konkurencije, Tržišna inspekcija	Završen	1.200.000	50.000	1.250.000
	Podrška učešću u Programima unije	sve državne institucije	Završen	146.500	124.476	270.976
	Tehnička pomoć i rezerve	sve državne institucije	Završen	1.535.679	0	1.535.679

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
	Mjere podrške	sve državne institucije	Završen	620.000	0	620.000
IPA 2010	Podrška unapređenju mreže seoskih puteva na sjeveru Crne Gore	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Institut za biologiju mora	Završen	1.200.000	300.000	1.500.000
	Jačanje administrativnih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta Uprave policije	Uprava policije	Završen	1.800.000	850.000	2.650.000
	Razvoj cjelokupnog okvira u javnoj administraciji (antikorupcija)	Uprava za antikorupcijsku inicijativu	Završen	700.000	37.000	737.000
	Lokalna samouprava – podrška obukama, izgradnji kapaciteta i investicijama	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Zajednica opština Crne Gore	U toku	3.500.000	440.000	3.940.000
	Kreiranje uslova za jednakost polova u Crnoj Gori	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	U toku	700.000	78.000	778.000
	Glavna rekonstrukcija željezničke linije Vrbnica-Bar sa revitalizacijom nabavke opreme i instalacijama	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Željeznička infrastruktura Crne Gore	U toku	5.000.000	7.000.000	12.000.000
	Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda u opštini Pljevlja	Opština Pljevlja	U toku	3.500.000	7.500.000	11.000.000
	Podizanje ekološke svijesti u Crnoj Gori	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Završen	500.000	0	500.000
	Socijalno uključivanje	Ministarstvo prosvjete i sporta i Ministarstvo rada i socijalnog staranja	U toku	3.000.000	335.000	3.335.000
	Izgradnja kapaciteta MIDa kroz uvođenje informacionog sistema u proces evropskih integracija	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	U toku	500.000	125.000	625.000
	Podrška izgradnji kapaciteta u sektoru šumarstva	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprava za šume Crne Gore	Završen	750.000	250.000	1.000.000

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
	Poboljšanje statističkog informacionog sistema u Crnoj Gori	Zavod za statistiku Crne Gore - MONSTAT	U toku	1.200.000	100.000	1.300.000
	Jačanje Fitosanitarne uprave Crne Gore	Fitosanitarne uprave	Završen	700.000	70.000	770.000
	Usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije u sektoru građevinarstva	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Završen	700.000	70.000	770.000
	Implementacija evropskog sistema transfuzije krvi u Crnoj Gori	Ministarstvo zdravlja	U toku	1.800.000	1.200.000	3.000.000
	Zaštita potrošača i jačanje tržišnog nadzora	Tržišna inspekcija	U toku	700.000	35.000	735.000
	IT sistem za Poresku upravu	Poreska uprava	Završen	500.000	167.000	667.000
	Podrška učesću u Programima unije	sve državne institucije	Završen	318.483	171.832	490.315
	Tehnička pomoć i rezerve	sve državne institucije	U toku	2.023.000	0	2.023.000
	Mjere podrške	sve državne institucije	U toku	747.340	0	747.340
IPA 2011	Podrška reformi pravosuđa u Crnoj Gori	Ministarstvo pravde	U toku	1.200.000	130.000	1.330.000
	Nalaženje trajnih rješenja za interno raseljene osobe i stanovnike kampa Konik	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	U toku	2.500.000	500.000	3.000.000
	Podrška Upravi za kadrove u sprovođenju Zakona o državnim službenicima i namještenicima 2011	Ministarstvo unutrašnjih poslova	U toku	600.000	67.000	667.000
	Podrška reformi lokalne samouprave II	Ministarstvo unutrašnjih poslova	U toku	1.900.000	425.000	2.325.000
	Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda na Cetinju i Bijelom Polju	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Dio projekta u toku	6.800.000	12.180.000	18.980.000

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
	Razvoj sistema za održivo korišćenje energije u Crnoj Gori	Ministarstvo ekonomije	U toku	800.000	100.000	900.000
	Uspostavljanje Informativnog sistema za upravljanje pomorskim saobraćajem (VTMIS) i poboljšanje efikasnosti nadležnih organa u slučaju ekoloških incidenata u moru	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	U toku	2.800.000	700.000	3.500.000
	Uvodjenje ECDL standarda u Vladi Crne Gore i u obrazovnom sistemu Crne Gore	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	U toku	700.000	78.000	778.000
	Jačanje kapaciteta za sprovođenje Programa ruralnog razvoja u okviru IPARD-a	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	U toku	1.800.000	691.351	2.791.351
	Jačanje kapaciteta uprave Veterinarske službe	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	U toku	700.000	78.000	778.000
	Razvoj Infrastrukture kvaliteta (QI) i metrologije (DQIM)	Ministarstvo ekonomije	U toku	1.200.000	220.000	1.420.000
	Jačanje upravljanja državnom pomoći	Ministarstvo finansija	U toku	500.000	125.000	625.000
	IPA III regionalni razvoj: Podrška razvoju projekata	Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo saobraćaja i pomorstava	Nije počeo	2.300.000	290.000	2.590.000
	Podrška za učešće u Programima Unije	Sve javne institucije	U toku	529.252	282.375	811.627
	Tehnička pomoć i priprema projekata (TA&PPF)	Sve javne institucije	U toku	1.664.347	0	1.664.347
	Podrška razvoju mjera (SMF)	Sve javne institucije	U toku	500.000	0	500.000
IPA 2012	Podrška EU vladavini prava (EU RoL)	Ministarstvo pravde i ljudskih prava, Minsitarstvo unutrašnjih poslova	Počinje početkom 2014.	3.000.000	635.000	3.635.000

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
	Finansijsko upravljanje, kontrola i administrativne procedure	Ministarstvo finansija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava za kadrove	Tender u toku	1.300.000	130.000	1.430.000
	Zaštita životne sredine/ Natura 2000	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Priprema tenderske dokumentacije u toku	2.850.000	320.000	3.170.000
	Ublažavanje efekta klimatskih promjena i elementarnih nepogoda	Ministarstvo ekonomije, Ministrastvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo zdravlja	Priprema tenderske dokumentacije u toku	2.750.000	445.000	3.195.000
	Razvoj bezbjednosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja		1.500.000	200.000	1.700.000
	Usklađivanje zakonodavstva	Ministarstvo ekonomije, Uprava za zaštitu konkurencije		1.200.000	120.000	1.320.000
	Podrška učešću u Programima unije	sve državne institucije	U toku	622.605	622.606	1.245.211
	Tehnička pomoć i rezerve	sve državne institucije	U toku	823.866	0	823.866
	Mjere podrške	sve državne institucije	U toku	500.000	0	500.000
IPA 2012 II dio	Podrška Crnoj Gori u postizanju IPARD zahtjeva	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Nije počeo	3.258.308	4.836.377	8.121.685
IPA 2013	Nalaženje trajnih rješenja za interno raseljene osobe i stanovnike kampa Konik II faza IPA 2013	Ministarstvo rada i socijalnog staranja		1.000.000	112.000	1.112.000
	Podrška statistici IPA 2013	MONSTAT		700.000	70.000	770.000
	Podrška učešću u Programima unije	sve državne institucije	U toku			

Programska godina	Naziv projekta	Glavni korisnici projekta	Status realizacije projekta	Ipa doprinos (EUR)	Nacionalno kofinansiranje (EUR)	Ukupna vrijednost projekta (EUR)
	Tehnička pomoć i rezerve	sve državne institucije	U toku	650.815	0	650.815
	Mjere podrške	sve državne institucije	U toku	500.000	0	500.000

Prilog 2 - Pregled odobrenih projekata u okviru Zapadnobalkanskog investicijskog okvira po pozivima

	Naziv projekta	Sektor	Predviđeni IPF – ZIO budžet EUR	Predviđene ukupne investicije EUR	Finansijska institucija	Početak projektnog zadatka	Status
ZIO – prvi ciklus							
1.	Program za razvoj elektrodistributivne mreže	ENE	1.850.000	80.000.000	EBRD	01/09	Završeno, izgradnja u toku
2.	Projekat vodovodne infrastrukture - Podgorica	ŽS	150.000	30.000.000	EIB	07/09	Završeno, izgradnja u toku
3.	Projekat za tretman otpadnih voda - Podgorica	ŽS	150.000	55.000.000	EIB	07/09	Završeno, izgradnja u toku
ZIO – drugi ciklus							
1.	Projekat za tretman otpadnih voda - Berane	ŽS	150.000	15.000.000	EIB	02/10	Završeno, kroz program JPP urađen idejni projekat
2.	Rekonstrukcija glavnog puta Šćepan Polje-Plužine (faza I)	TRA	150.000	80.000.000	EIB	08/09	Završeno
3.	Centar za stara lica - Pljevlja	SOC	150.000	1.200.000	CEB	10/10	Završeno, obezbijedena sredstva
ZIO – treći ciklus							
1.	Postrojenje za tretman otpadnih voda - Kolašin	ŽS	200.000	6.550.000	EIB	12/10	Završeno
2.	Postrojenje za tretman otpadnih voda - Rožaje	ŽS	200.000	9.300.000	EIB	10/11	Završeno, izrada idejnog projekta u toku
3.	Postrojenje za tretman otpadnih voda - Danilovgrad	ŽS	200.000	12.700.000	EIB	03/11	Finansiranje projekta otkazano od strane ZOI i implementira se od strane EBRD
4.	Rekonstrukcija glavnog puta Šćepan Polje-Plužine (faza II)	TRA	550.000	Uračunato u fazu I	EIB	08/11	Završen idejni projekat, u toku revizija, plan da se Glavni projekat

	Naziv projekta	Sektor	Predviđeni IPF – ZIO budžet EUR	Predviđene ukupne investicije EUR	Finansijska institucija	Početak projektnog zadatka	Status
							finansira kroz XI ciklus ZIO
ZIO – četvrti ciklus							
1.	Izgradnja regionalne deponije za Pljevlja i Žabljak	ŽS	228.000	27.150.000	EIB	11/10	U toku
2.	Izgradnja regionalnih deponija u Crnoj Gori	ŽS	750.000	54.750.000	EIB	11/10	U toku za pojedine komponente
3.	Rehabilitacija i izgradnja vodovodne i kanalizacione infrastrukture na sjeveru	ŽS	5.000.000	23.600.000	EIB	-	U toku
ZIO – peti ciklus							
1.	Toplifikacija Opštine Pljevlja iz obnovljivih izvora energije	ŽS	2.500.000	6.665.000	EBRD	-	Otkazan
ZIO – šesti ciklus							
1.	Toplifikacija Opštine Kolašin na bazi biomase	ŽS	300.000	2.400.000	KfW	-	U toku
2.	Razvoj prenosne mreže	ŽS	600.000	17.575.000	EBRD	Nije počeo	Urađen projektni zadatak
3.	Rekonstrukcija vodosnadbijevanja Prijestonice Cetinje	ŽS	600.000	-	EIB	-	U toku
4.	Investicioni plan za SEETO rutu IV	TRA	500.000	500.000.000	EBRD/EIB	-	Završeno, nije potpisan ugovor o zajmu
ZIO – sedmi ciklus							
1.	Tehnička podrška projektima za otpadne vode i vodosnadbijevanje u Crnoj Gori	ŽS	700.000	14.466.667	EIB	-	U toku, potpisan ugovor o zajmu
ZIO – osmi ciklus							
1.	Rekonstrukcija glavnog vodovoda Opštine Adnrijevića	ŽS	400.000	-	EIB	Nije počeo	
2.	Tehnička podrška projektima u oblasti upravljanja čvrstim	ŽS	70.000	-	EIB	Nije počeo	

	Naziv projekta	Sektor	Predviđeni IPF – ZIO budžet EUR	Predviđene ukupne investicije EUR	Finansijska institucija	Početak projektnog zadatka	Status
	otpadpom						
ZIO – deseti ciklus							
1.	Glavni plan za razvoj gasovoda	ENE	550.000	-	EBRD	Nije počeo	
2.	Poboljšanje pouzdanosti i sigurnosti željezničke pruge Bar-Vrbnica, SEETO željeznička ruta 4	TRA	1.000.000	47.300.000	EIB	Nije počeo	
3.	Tehnička pomoć za pripremu studije izvodljivosti i glavnog projekta za prioritetnu zaobilaznicu duž crnogorske obale, SEETO ruta 1	TRA	500.000	51.500.000	KfW	Nije počeo	

Prilog 3 - Detaljan pregled TAJEKS podrške za 2013.

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Ekspertska misija	Životna sredina transport i energija	Ekspertska misija za implementaciju novog zakona o elektronskim komunikacijama	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	Slovenija
P2P- ljudi ljudima	Ljudi Ljudima	Sindikati Zapadnog Balkana i EU integracije: socijalna politika i sistema socijalne zaštite.	Sindikati Zapadnog Balkana	N/A
P2P- ljudi ljudima	Ljudi Ljudima	Podsticanje uključivanja civilnog društva u zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	N/A
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica o implementaciji kriterija EU o rodnoj ravnopravnosti	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	N/A
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za Više zemalja o ilegalnoj trgovini robom i falsifikovanju	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija o izradi Nacionalnog plana za usvajanje Aquis-a 2014-2018	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Hrvatska
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja o Basel Standardima	Centralna Banka	N/A
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za više zemalja o bjesnilu	Veterinarska uprava	N/A
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za programiranje TAJEKS aktivnosti iz oblasti Veterine	Veterinarska Uprava	N/A
P2P- ljudi ljudima	Ljudi Ljudima	FREJA Forum	N/A	N/A
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja o privrednom	Uprava Policije i	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		kriminalu	Ministarstvo unutrašnjih poslova	
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za više zemalja o planiranju aktivnosti iz oblasti poljoprivrede	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Studijska posjeta	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Studijska posjeta o implementaciji voća i povrća	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Francuska
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o upravljanju medicinskim otpadom	Ministarstvo zdravlja	N/A
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Studijska posjeta i cilju upoznavanja s dobrom praksom upravljanja na lokalnom nivou	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
P2P- ljudi ljudima	Ljudi ljudima	Ljudska prava osoba sa invaliditetom u zapadnom Balkanu i Turskoj	N/A	N/A
P2P- ljudi ljudima	Ljudi ljudima	Suočavanje sa posljedicama rata u zemljama bivše Jugoslavije	N/A	N/A
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o nacionalnom izvještavanju	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	N/A
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	LAF Seminar o zapošljavanju	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	N/A
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Seminar za više zemalja o ruralnom razvoju	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost	Seminar za više zemalja o CEFTA-i	Ministarstvo	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
	hrane		poljoprivrede i ruralnog razvoja	
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	IPARD Seminar	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja o krijumčarenju oružja	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za harmonizaciju zakonodavstva pčelarstva	Ministarstvo poljoprivrede	
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o vazдушnom saobraćaju - ključni element za Jedinstvenog evropskog neba	Uprava za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore	N/A
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta o načinim brzog nadzora plave granice	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Italija
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica o EMU	Ministarstvo finansija i Ministarstvo ekonomije	N/A
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za više zemalja o zaštiti geografskih oznaka i naznaka porijekla za poljoprivredne i prehrambene proizvode	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija o politici kvaliteta (oznake porijekla, geografske oznake i tradicionalni Specijaliteti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija o najboljim praksama	Ministarstvo	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		u vezi sa postupkom za azil	poljoprivrede i ruralnog razvoja	
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja o preventivnim mjerama unosa soli	Ministarstvo zdravlja	N/A
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Forum za tužioce o borbi protiv organizovanog kriminala	Državno tužilaštvo	N/A
Studijska posjeta	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	HAACP principi	Ministarstvo poljoprivrede	N/A
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica o regionalnom nadziranju granice	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o otvaranju tržišta i harmonizaciji železnice u Srbiji i zemljama u okruženju	Ministarstvo saobraćaja	N/A
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Regionalna radionica o TEMPEST	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica o Instrumentu za pretpristupnu pomoć 2014-2020	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	N/A
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za izradu politika kvaliteta	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Slovenija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za najbolju praksu u oblasti azila	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Belgija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za iradu Nacionalnog Plana za usvajanje Acquis-a.	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Hrvatska

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za prevenciju, kontrola i iskorenjivanje spongiformne encefalopatije	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Slovenija
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	Radionica o upravljanju medicinskim otpadom	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Belgium
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta za uspostavljanje sistema ranog upozoravanja na psihoaktivne supstance	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Italija
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska misija za akomodacioni klasifikacioni sistem, Ministarstvo održivog razvoja i turizma (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za saradnju u oblasti revizije, Institucije za reviziju Zapadnog Balkana i Turske (Tirana, Albanija)	Državna revizorska institucija	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za običnu i afričku svinjsku gripu, kancelarije za veterinarstvo (Vilnius, Litvanija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više korisnika za intelektualnu emigraciju, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više korisnika po pitanju institucije Ombudsman, Ombudsman (Danilovgrad, Crna Gora)	Ombudsman	N/A
Radionica/seminar	Životna sredina transport i	LAF Seminar za antikorupciju i	Direkcija za	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
	energija	konflikt interesa (Brisel, Belgija)	antikorupcijsku inicijativu	
Studijska posjeta	Unutrašnje tržište	Studijska posjeta za razvoj akreditacionih servisa (Boras, Švedska)	Akreditaciono tijelo Crne Gore	Švedska
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za korišćenje policijskih vebajtova u komunikacijske i istražvačke svrhe, Uprava policije (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova/Uprava policije	Austrija/njemačka
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja članica za razvoj javne administracije (Budimpešta, Mađarska)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja članica za stupanje na snagu autorskih prava, Albanska kancelarija za autorska prava (Tirana, Albanija)	Ministarstvo ekonomije	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja učesnica za EU pomoć i izvještavanje, Ministarstvo finansija, Ministarstvo ekonomije (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Ministarstvo finansija /Ministarstvo ekonomije	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za više zemalja učesnica za CEFTA međunarodnu saradnju među SPS graničnim inspekcijama, Ministarstvo poljoprivrede, sanitarna, fitosanitarna i veterinarska inspekcija (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja učesnica za implementaciju Direktive 2011. 36. EU za trafikovanje ljudima, Ministarstvo odbrane (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Unutrašnje tržište	Dani razvoja institucija 2013, svi TAIEX i Twinning nacionalni koordinatori (Brisel, Belgija)	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Evropska komisija
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta za AFCOS, Ministarstvo finansija (Riga, Latvija)	Ministarstvo finansija	Latvija
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za sprovođenje policijske saradnje, Uprava policije (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Mađarska/Slovenija
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja korisnica za učestvovanje u programu za takmičenje preduzeća i malih i srednjih preduzeća, Generalni direktor za preduzetništvo i industriju (Brisel, Belgija)	Ministarstvo ekonomije	Belgija
Studijska posjeta	Unutrašnje tržište	Studijska posjeta za Zakon o intelektualnoj svojini, Kancelarija za intelektualnu svojinu Crne Gore (Berlin, Minhen, Njemačka)	Ministarstvo ekonomije	Njemačka
Radionica/seminar	Životna sredina transport i energija	LAF Radionica za lokalni ekonomski razvoj, opštine članice mreže opština NALAS i IPA korisnice	Opštine	N/A
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta za brzo nadziranje	Ministarstvo unutrašnjih	Italija

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		plavih granica, Ministarstvo unutrašnjih poslova (Gaeta, Italija)	poslova	
Studijska posjeta	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Studijska posjeta za HACCP principe koji se primjenjuju u konfekcijskoj industriji, Ministarstvo zdravlja (Ljubljana, Slovenija)	Ministarstvo zdravlja	Slovenija
P2P- ljudi ljudima	Ljudi-ljudima	rad sa prošlim i ratnim zaostavštinama u bivšoj Jugoslaviji (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	N/A	N/A
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta o upotrebi interneta. Intranet kao podrška obavještajnom poslu, Ministarstvo unutrašnjih poslova (Beč, Austrija)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Austrija
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za tehnološki razvoj ribarstva u Crnoj Gori, Institut za biologiju mora (Kotor, Crna Gora)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Španija
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za zoniranje vinogradarstva, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Italija
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska misija za obuku vodećih asesora, akreditaciono tijelo Crne Gore (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo finansija	Njemačka
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za upravljanje IT u Agenciji za plaćanje, Agencija za plaćanje za poljoprivredu, ribarstvo i ruralni razvoj (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za procjenu potreba	Ministarstvo pravde	Njemačka

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		sistema oduzimanja kriminalnih sredstava i konfiskacije, Ministarstvo pravde (Podgorica, Crna Gora)		
Studijska posjeta	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Studijska posjeta za organsku proizvodnju, označavanje, sistem kontrole i uvoza (Namur, Belgija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Belgija
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja učesnica za unapređivanje koordinacije politika za medikamente, Ministarstvo zdravlja (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo zdravlja	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja učesnica za implementaciju međunarodnih restriktivnih mjera (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Slovenija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za razvijanje akcionih planova za poglavlja 23 i 24, Ministarstvo unutrašnjih poslova (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Slovenija
P2P- ljudi ljudima	Ljudi-ljudima	Sindikati Zapadnog Balkana i evropske integracije, zakonodavstvo EU i praksa socijalnih dijaloga, Sindikati Zapadnog Balkana (Brisel, Belgija)	Sindikati	N/A
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica za mirno rešavanje radnih sporova, Agencija za mirno rešavanje radnih sporova Crne Gore (Podgorica, Crna Gora)	Agencija za mirno rešavanje sporova	Austrija, Irska, Slovenija
P2P- ljudi ljudima	Ljudi-ljudima	EU dijalog sa religijskim liderima Srbije (Brisel, Belgija)	N/A	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja učesnica za zajedničko upravljanje kriznim situacijama, Ministarstvo odbrane	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		(Sarajevo, Bosna i Hercegovina)		
Radionica/seminar (višekorisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za više zemalja učesnica o donaciji preminulih i transplataciji, Ministarstvo zdravlja (Zagreb, Hrvatska)	Ministarstvo zdravlja	N/A
Studijska posjeta	Unutrašnje tržište	Studijska posjeta za razvoj baze podataka harmonizovanog zakonodavstva, za Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija (Ljubljana, Slovenija)	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Slovenija
Skrining	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 18 - Statistika, MONSTAT (Luksemburg, Luksemburg)	MONSTAT	Evropska komisija
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja na temu prevencija korupcije, Ministarstvo pravde (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo pravde	Slovenija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja na temu uvođenja pitanja vezano za sprovođenje Pan-euro-mediteranske konvencije i njenih mogućih efekata na CEFTA, za carine, Ministarstva ekonomije i strane trgovine CEFTA članova iz 2006 (Skolje, Makedonija)	Ministarstvo ekonomije	N/A
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 13 - Ribarstvo, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (Brisel, Belgija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Evropska komisija
Skrining	Skrining	bilateralni skrining za poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika, Ministarstvo rada i socijalnog staranja (Brisel, Belgija)	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Evropska komisija
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 9 –	Ministarstvo finansija	Evropska komisija

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		Finansijske usluge, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)		
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska misija za unapređivanje farmaceutskog zakonodavstva u Ministarstvu zdravlja (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo zdravlja	Rumunija/Slovenija
Radionica/seminar (više korisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja na temu rada javnih servisa za zapošljavanje, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Agencija za zapošljavanje Republike Makedonije.	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	N/A
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 30 - Vanjski odnosi, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Evropska komisija
Radionica/seminar (više korisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica na temu PIFC sistema kao dijela sveobuhvatne reforme javne uprave, za Ministarstvo finansija (Zagreb, Hrvatska)	Ministarstvo finansija	N/A
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za provjeravanje aktuelnog okvira sakupljanja podataka u oblasti ribarstva i njihove usaglašenosti sa pravnom tekovinom EU u Institutu za biologiju mora (Kotor, Crna Gora)	Institut za biologiju mora	Njemačka/Italija
Studijska posjeta	Unutrašnje tržište	Studijska posjeta za uspostavljanje odsjeka za IT tehnologije u forenzičkom centru Policije (Mekenheim, Njemačka)	Državna revizorska institucija	Njemačka
Studijska posjeta	Unutrašnje tržište	Studijska posjeta za jačanje kapaciteta interne revizije, za Kancelariju za internu reviziju (Ljubljana, Slovenija)	Državna revizorska institucija	Slovanija

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
P2P – ljudi ljudima	Ljudi-ljudima	Ljudska prava lezbejki, gejeva, biseksualaca i transrodnih osoba (LGBT), jednaka prava i borba protiv diskriminacije (Beograd, Srbija)	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	N/A
Studijska posjeta	Životna sredina transport i energija	Studijska posjeta na temu upravljanje otpadom, lokalne i regionalne uprave iz Turske i zapadnog Balkana (Brisel, Belgija)	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Belgija
Studijska posjeta	Životna sredina transport i energija	Studijska posjeta vezano za sprovođenje Direktive 2002/59/EC u oblasti nadgledanja saobraćaja i informacionog sistema, za Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, (Oslo, Bergen, Norveška)	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Norveška
Radionica/seminar (više-korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja na temu borbe protiv terorizma, Ministarstvo unutrašnjih poslova (Hag, Holandija) EUROPOL	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Radionica/seminar (više-korisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za usaglašavanje i zajedničko prepoznavanje kvalifikacija zdravstvenih radnika, za Ministarstvo zdravlja (Kišinjev, Moldavija)	Ministarstvo zdravlja	N/A
Radionica/seminar (više-korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja na temu trgovine nelegalnim robama, za Ministarstvo unutrašnjih poslova (Beograd, Srbija)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Studijska posjeta	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Studijska posjeta u oblasti ruralnog razvoja (Brisel, Belgija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Belgija
Skrining	Skrining	bilateralni skrining za poglavlje 32 - Finansijski nadzor, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja u oblasti borbe protiv falsifikovanja novčanica EUR, Ministarstvo bezbjednosti Bosne i Hercegovine (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica na temu zaštite podataka i interneta – novi izazovi, Agencija za zaštitu podataka (Zagreb, Hrvatska)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 29 – Carinska unija, Uprava za carine (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za borbu protiv organizovanog kriminala, Ministarstvo unutrašnjih poslova (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Italija, Holandija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica na temu nadgledanja granica, za Ministarstvo unutrašnjih poslova (Zlatibor, Srbija)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 18 - Statistika, MONSTAT (Luksemburg, Luksemburg)	MONSTAT	Evropska komisija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja na temu nacionalnog mehanizma za prevenciju torture i drugih okrutnih, neljudskih i degradirajućih ponašanja (Skoplje, Makedonija)	Ombudsman	N/A
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 33 - Finansijske i budžetske odredbe, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, Ministarstvo vanjskih poslova i	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Evropska komisija

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		evropskih integracija (Brisel, Belgija)		
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za analitičko obrađivanje fajlova (EUROPOL), za Ministarstvo unutrašnjih poslova (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Austrija
Radionica/seminar (više korisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica na temu javnih nabavki u oblasti odbrane, Ministarstvo odbrane (Skoplje, Makedonija)	Ministarstvo odbrane	N/A
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta u oblasti turizma i civilne zaštite, za Ministarstvo unutrašnjih poslova (Rovaniemi, Finska)	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Finska
Ekspertska misija	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika, Ministarstvo rada i socijalnog staranja (Brisel, Belgija)	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Evropska komisija
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za razvijanje informacionog sistema u oblasti ribarstva u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja (Kotor, Crna Gora)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Španija
Skrining	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 30 – Vanjski odnosi, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Evropska komisija
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za najbolje prakse koje se koriste u oblasti traženja informacija o zemljama porijekla u procesima za azile, Ministarstvo bezbjednosti (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Skrining	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 33 - Finansijske i budžetske odredbe, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Skrining	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 32 – Finansijski nadzor, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Skrining	Skrining	Eksplanatni skrining za poglavlje 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika , Ministarstvo odbrane (Brisel, Belgija)	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Evropska komisija
Studijska posjeta	Unutrašnje tržište	Studijska posjeta, trening u oblasti sanitarne inspekcije za identifikovanje opasnih proizvoda za zdravlje i bezbjednost potrošača, za Ministarstvo zdravlja (Madrid, Španija)	Ministarstvo zdravlja	Španija
Studijska posjeta	Životna sredina transport i energija	Studijska posjeta za regionalne politike i ekonomski razvoj EU, za lokalne uprave zapadnog Balkana i Turske (Brisel, Belgija)	Ministarstvo ekonomije	N/A
Studijska posjeta	Životna sredina transport i energija	LAF Studijska posjeta na temu preduzetništva u EU i politika za mala i srednja preduzeća, za lokalne uprave zapadnog Balkana i Turske (Brisel, Belgija)	Ministarstvo ekonomije	N/A
Skrining	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 29 – Carinska unija, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za razvijanje akcionih planova za pregovaračko poglavlje 24 u Ministarstvu unutrašnjih poslova (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Slovenija
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 14 – Saobraćajna politika i poglavlje	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Evropska komisija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Životna sredina transport i energija	Trans-Evropske mreže, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (Brisel, Belgija)	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja na temu borba protiv krijumčarenja oružjem u zemljama zapadnog Balkana, za Ministarstvo unutrašnjih poslova (Skoplje, Makedonija)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za spoljni učinak revizije, vrhovne revizorske institucije u zemljama koje pristupaju EU i njihovim okolnim zemljama (Brisel, Belgija)	Državna revizorska institucija	N/A
P2P – ljudi ljudima	Ljudi-ljudima	Novi pristup u pregovorima pristupanja EU: vladavina prava, civilni sektor Crne Gore (Brisel, Belgija)	Organizacije civilnog društva	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica na temu kriminala vezano za industrijska prava, kancelarija za industrijsku svojinu (Skoplje, Makedonija)	Ministarstvo ekonomije	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja na temu koncepta ekonomskog operatera ovlašćenog od strane EU, CEFTA članice (Skoplje, Makedonija)	Ministarstvo ekonomije	N/A
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta za analitički rad na fajlovima, za poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljne prava, Uprava policije (Beč, Austija)	Uprava policije	Austrija
Studijska posjeta	Životna sredina transport i energija	Studijska posjeta za medicinski otpad za Ministarstvo zdravlja (Rim, Italija)	Ministarstvo zdravlja	Italija
Skrining	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 16 - Porezi, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja za razvijanje vještina i socijalnog dijaloga u oblasti	Ministarstvo ekonomije	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		tekstila, MEDA i WB Tekstilni i sektor za garderobu (Valeta, Malta)		
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za regionalnu saradnju između sudija za izbjeglice, za Akademiju sudija i javnih tužoca (Skoplje, Makedonija)	Ministarstvo pravde	N/A
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 15 - Energetika, Ministarstvo ekonomije (Brisel, Belgija)	Ministarstvo ekonomije	Evropska komisija
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica na kompleksnim dugoročnim istraživanjima, za Policijski direktorat (Podgorica, Crna Gora)	Uprava policije	Austrija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Životna sredina transport i energija	Radionica za više zemalja u oblasti upravljanja uklanjanja brodova i povezanog opasnog otpada, Agencija za zaštitu životne sredine (Bratislava, Republika Slovačka)	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	N/A
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, Ministarstvo zdravlja (Brisel, Belgija)	Ministarstvo zdravlja	Evropska komisija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Pan-evro-mediteranska preferencijalna pravila o porijeklu, carinske službe Turske i mediteranskih zemalja (Brisel, Belgija)	Poreska uprava	N/A
Studijska posjeta (višekorisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Studijska posjeta za LEADER za više zemalja, za DG AGRI (Brisel, Belgija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za više zemalja za borbu protiv sezonskog seksualnog iskorišćavanja, Ministarstvo unutrašnjih poslova (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
P2P – ljudi ljudima	Ljudi-ljudima	Sindikati zapadnog Balkana i evropske integracije, za sindikate zapadnog Balkana (Zagreb, Hrvatska)	Sindikati	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica na temu životinja lualica, za Ministarstvo poljoprivrede, Direktorat za veterinu (Beograd, Srbija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Skrining	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 9 – Finansijske usluge, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za karantin opasnih organizama u šumi, za CEFTA zemlje (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za uspostavljanje migracionog profila: od sakupljanja podataka do donošenja odluka, za Komesarijat za izbjeglice (Beograd, Srbija)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	4 ocjenjivačke ekspertske misije u Crnoj Gori za pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u Ministarstvu pravde (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo pravde	Austrija/Belgija/Danska/Italija/ Finska/Velika Britanija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	3 ocjenjivačke ekspertske misije u Crnoj Gori za pregovaračko poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost u Ministarstvu unutrašnjih poslova (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Austrija/Belgija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Rad od kuće na razvijanju akcionog plana za poglavlja 23 i 24, za Ministarstvo unutrašnjih poslova (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Slovenija

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Radionica/seminar (više korisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za korisnike više zemalja u oblasti razvijanja tržišta i konsolidacije nekretnina u zemljama EU, Ministarstvo agrikulture, šumarstva i voda (Skoplje, Makedonija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Skrining	Skrining	Eksplanatorni skrining za poglavlje 14 – Saobraćajna politika, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (Brisel, Belgija)	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	Evropska komisija
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	23. IV – Radionica za više zemalja za standarde EU u obukama službenika koji sprovode zakone, za agencije koje sprovode zakone (Madrid, Španija)	N/A	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Unutrašnje tržište	Sastanak nacionalnih kontakt osoba TAJEKS-a članica EU, za sve TAJEKS korisnike (Beč, Austrija)	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Evropska komisija
Studijska posjeta (više korisnička)	Životna sredina transport i energija	Studijska posjeta za zaštitu i upravljanje vodnim resursima, za lokalne i regionalne korisnike zapadnog Balkana i Turske (Brisel, Belgija)	N/A	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica za više zemalja za finansiranje modela donacije i transplantacije organa, za Ministarstvo zdravlja (Kišinjev, Moldavija)	Ministarstvo zdravlja	N/A
P2P- ljudi ljudima	Ljudi-ljudima	Konsultacije za više zainteresovanih strana u oblasti podrške EU civilnom društvu u regionu pridruživanja, za civilno društvo (Brisel, Belgija)	Organizacije civilnog društva	N/A
Skrining	Skrining	Bilateralni skrining za poglavlje 16 - Porezi, Ministarstvo finansija (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Radionica/seminar (više korisnička)	Životna sredina transport i energija	Rad od kuće na implementaciji EU legislativne u kontekstu Sporazuma za	Agencija za civilno vazduhoplovstvo	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		evropsku civilnu avijacijsku regiju (Brisel, Belgija)		
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (falsifikovanje EUR) (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Holandija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (droge) (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Holandija
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta na temu jačanja forenzičkih kapaciteta (Münster, Njemačka)	Uprava policije	Njemačka
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (organizovani kriminal) (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Austrija
Radionica/seminar (više korisnička)	Životna sredina transport i energija	Radionica o implementaciji EU legislative u kontekstu Sporazuma za evropsku civilnu avijacijsku regiju (Podgorica, Crna Gora)	Agencija za civilno vazduhoplovstvo	N/A
P2P – ljudi ljudima	Ljudi ljudima	Studijska posjeta na temu transparentnosti i civilne uključenosti (Brisel, Belgija)	N/A	N/A
Radionica/seminar (više korisnička)	Životna sredina transport i energija	LAF Radionica za održiv i konkurentan turizam na lokalnom nivou (Brisel, Belgija)	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	N/A
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 27 – životna sredina (Brisel, Belgija)	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Evropska komisija
Radionica/seminar (više korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Višedržavna Radionica: Izvan granica – uloga notara kao podrške pravnom sistemu (Berlin, Njemačka)	Ministarstvo pravde	N/A
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za Poglavlje 13 – Ribarstvo (Brisel, Belgija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Evropska komisija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija vezano za poglavlja	Ministarstvo unutrašnjih	Austrija/Estonija/Rumunij

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		23 i 24 (azil) (Podgorica, Crna Gora)	poslova	a
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija vezano za pripremu strategije za usvajanjelegislative u oblasti sigurnosti hrane, veterinarstva i fitosanitarije (Podgorica, Crna Gora) Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (reformu sudstva) (Podgorica, Crna Gora) Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (terorizam) (Podgorica, Crna Gora)	Veterinarska uprava	N/A
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 19 – socijalne politike i zapošljavanje (Brisel, Belgija)	Ministarstvo zdravlja i socijalnog staranja	Evropska komisija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Višedržavna Radionica za implementaciju EU acquis i evropskih standarda u oblasti praćenja i odgovora na bolesti (Stokholm, Švedska)	Ministarstvo zdravlja	N/A
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (politika vezano za vize) (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Slovačka
Radionica/seminar (višekorisnička)	Unutrašnje tržište	Radionica vezano za ulogu socijalnog dijaloga u oblasti sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu (Zagreb, Hrvatska)	Sindikati	N/A
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska misija vezano za harmonizaciju godišnjih računa i finansijskih izvještaja o naplatama iz osiguravajućih društava (Podgorica, Crna Gora)	Uprava za nadzor osiguranja	Slovanija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za podržavanje kontrole životinjskih bolesti (Brisel, Belgija)	Veterinarska uprava	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Bugarska
Radionica/seminar	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za higijenu sastojaka iz hrane (Podgorica, Crna Gora)	Privredna komora	Italija/Velika Birtanija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (sudska saradnja) (Podgorica, Crna Gora) Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (sudska saradnja) (Podgorica, Crna Gora) Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (eksterne granice) (Podgorica, Crna Gora) Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (migracije) (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Francuska/ Finska/Holandija/Velika Britanija
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska Misija vršnjačke procjene za direktive za servise (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo ekonomije, Privredna komora, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Holandija
Skrining	Skrining	Skrining sastanak na poglavlje 01 – slobodno kretanje robe (Brisel, Belgija)	Ministarstvo ekonomije	Evropska komisija
Ekspertska misija	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Ekspertska misija za pripremanje vodiča za sprovođenje određenih odredbi Regulative (EC) No 853.2004 vezano za higijenu hrane životinjskog porijekla (Podgorica, Crna Gora)	Privredna komora	Italija
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 15 - Energetika. 21 – DESET (Brisel, Belgija)	Ministarstvo ekonomije	Evropska komisija
Studijska posjeta	Pravda sloboda i bezbjednost	Studijska posjeta vezano za Etički kodeks u policiji (Beč, Austrija)	Uprava policije	Austrija

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 17 – ekonomske i monetarne politike (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Ekspertska misija	Pravda sloboda i bezbjednost	Ekspertska misija za poglavlja 23 i 24 (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Velika Britanija
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 04 – slobodno kretanje kapitala (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Studijska posjeta (više-korisnička)	Životna sredina transport i energija	Studijska posjeta za procedure javnih nabavki (Brisel, Belgija)	Direkcija za javne nabavke	N/A
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 28 – zaštita potrošača i zdravlja (Brisel, Belgija)	Ministarstvo zdravlja	Evropska komisija
Radionica/seminar (više-korisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica za mjere ruralnog razvoja za IPA II . IPARD 2014-2020 - Brisel, Belgija 12. II – Radionica za postavljanje standarda Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE) (Beograd, Srbija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	N/A
Radionica/seminar (više-korisnička)	Životna sredina transport i energija	LAF Radionica za EU energetske politike na lokalnom nivou (Brisel, Belgija)	Ministarstvo ekonomije	N/A
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 27 – životna sredina (Brisel, Belgija)	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Evropska komisija
Radionica/seminar (više-korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Višedržavna Radionica o timovima za uklanjanje eksplozivnih naprava (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Uprava policije	N/A
Radionica/seminar (više-korisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Višedržavna Radionica o finansijskim istragama, sa specifičnim fokusom na pitanja u vezi sa terorizmom (Sarajevo, Bosna i Hercegovina)	Uprava policije, Ministarstvo pravde	N/A

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
Radionica/seminar	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica o sudskoj saradnji u građanskim parnicama (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo pravde	Velika birtanija
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 12 – bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitana politika (Brisel, Belgija)	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	Evropska komisija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Poljoprivreda i bezbjednost hrane	Radionica o ribarstvu i zahtjevima za akvakulturne proizvode (Poreč, Hrvatska)	Ministarstvo pravde	N/A
Ekspertska misija	Unutrašnje tržište	Ekspertska misija o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova (Podgorica, Crna Gora)	Uprava za inpekcijski nadzor	Slovenija
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 19 – socijalna politika i zapošljavanje (Brisel, Belgija)	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Evropska komisija
Radionica/seminar (višekorisnička)	Pravda sloboda i bezbjednost	Radionica za organizovani kriminal (Hag, Holandija)	Uprava policije, Ministarstvo unutrašnjih poslova	N/A
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 10 – informatičko društvo i mediji (Brisel, Belgija)	Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije	Evropska komisija
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 4 – slobodno kretanje kapitala (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Radionica/seminar	Unutrašnje tržište	Radionica o nepravilnostima u sprovođenju EU fondova (Podgorica, Crna Gora)	Ministarstvo finansija	Kipar
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 1 – slobodno kretanje robe (Belgija, Brisel)	Ministarstvo finansija	Evropska komisija
Studijska posjeta	Unutrašnje tržište	Studijska posjeta o primjeni direktive za radio i Telekomunikacione opreme za	Uprava za inspekcijski nadzor	Švedska

Vrsta podrške	Oblast u kojoj je pružena podrška	Naziv projekta	Korisnik Projekta	Država porijekla eksperta/država u kojoj je realizovana podrška
		terminale (Stokholm, Švedska)		
Skrining	Skrining	Skrining sastanak za poglavlje 17 – ekonomska i monetarna politika (Brisel, Belgija)	Ministarstvo finansija/Centralna banka Crne Gore	Evropska komisija

Prilog 4 – Lista projekata kandidovanih za finansiranje u okviru instrumenta PPF/SMF

	Naziv projekta	Institucija koja je kandidovala projekat	Procijenjena vrijednost projekta (EUR)	Status
1	Prevođenje i jačanje kapaciteta MVPEI	MVPEI	221,157	Čeka se odobrenje Evropske komisije
2	Jačanje kapaciteta diplomatsko-konzularne mreže MVPEI (<i>IT and IP telephony</i>)	MVPEI	-	Projekat će biti dio Finansijskog sporazuma za IPA 2013 program
3	Projekat pružanje tehničke podrške administraciji Crne Gore u procesu programiranja Ipe II	MVPEI	400,000	Ugovoren
4	Podrška Operativnoj strukturi za IPA komponentu IV - faza 1	RSS/MN/MP	250,000	Ugovoren
5	Podrška Operativnoj strukturi za IPA komponentu IV - faza 2	MRSS/MN/MP	250.000	Planirano da se sredstava usmjere na projekat br. 31
6	A) Trening za članove Operativne strukture za IPA komponentu IV B) Dodatna podrška CFCU-u za IPA komponentu IV	MRSS / MF	(A) 24.930 + (B) 31.700	Ugovoren jedan dio sredstava (A). Planirano da ostatak bude usmjeren na produžetak projekta tehničke podrške IPA 09 „Jačanje upravljačkog i kontrolnog sistema za finansijsku podršku EU“ (B).
7	ICT za E-Parlament	Skupština Crne Gore	20.000	Ugovoren. Projekat će biti spojen sa projektom br. 11
8	Podrška Ustavnom sudu	Ustavni sud Crne Gore	250.000	Planirano da TAJEKS eksperti pruže preporuke za projektni predlog
9	Tehnička podrška Revizorskom tijelu	Revizorsko tijelo	250.000	Očekuje se da tender za izbor konsultanske firme bude raspisan do kraja decembra 2013. Preduslov je imenovanje rukovodioca Revizorskog tijela
10	Jačanje Ombudsmana i priprema Zakona o antidiskriminaciji	Ombudsman	250.000	Projektni predlog je u fazi pripreme od strane Savjeta Evrope i korisnika projekta

	Naziv projekta	Institucija koja je kandidovala projekat	Procijenjena vrijednost projekta (EUR)	Status
11	E-Parlament	Skupština Crne Gore	250.00	Projekat spojen sa projektom br. 7. Očekuje se priprema odgovarajućeg projektnog zadatka (Terms of reference)
12	Tehnopolis, Nikšić	MN	-	Očekuje se da korisnik dostavi unaprijeđeni projektni predlog u kojem će biti razrađene planirane aktivnosti, rezultati i vremenski okvir za realizaciju
13	Podrška Državnoj revizorskoj insituciji (DRI)	DRI	250.000	Tvining projektni predlog upućen na dalju proceduru u EK. Rok za dostavljanje ponuda od strane država članica je 15. XII 2013.
14	Izrada nacionalne Strategije o klimatskom promjenama do 2030	MORT	300.000	Neophodno pripremiti projektni zadatak. Projekat spojen sa projektom br. 21
15	Priprema Strateške procjene uticaja na životnu sredinu za Strategiju upravljanja otpadom	MORT	25.000	Neophodno pripremiti projektni zadatak
16	Podrška industrijskoj politici	MEK	145.500	Projektni zadaci su dostavljeni DEU i nalaze se u fazi provjere
17	“Defence procurement”	MF	-	Projekat će biti realizovan od strane SIGMA-e
18	Tehnička podrška Agenciji za nadzor osiguranja (ANO)	ANO	135.760	Ugovor potpisan
19	Zaštita autorskih prava	MEK	250.000	Tvining projektni predlog upućen na dalju proceduru u EK. Rok za dostavljanje ponuda od strane država članica je 13. XI 2013.
20	Infrastruktura kvaliteta	MEK	300.000	Projektni zadaci finalizovani. Očekuje se da ugovor nakon potpisivanja počne sa realizacijom u prvom kvartalu 2014.

	Naziv projekta	Institucija koja je kandidovala projekat	Procijenjena vrijednost projekta (EUR)	Status
21	Priprema Procjene strateškog uticaja na životnu sredinu za nacionalnu Strategiju klimatskih promjena	MORT		Projekat spojen sa projektom br. 14
22	Tehnička podrška za izradu tender dosijea i uslova za zaposlene za nadogradnju sistema za projekat upravljanje otpadnim vodama u opštinama Bijelo Polje i Plav	MORT	144.952	Ugovor potpisan
23	IT infrastruktura za ISME	MEK	-	Iz DEU i MEK naknadno zaključeno da projekat nije neophodan
24	Priprema projektnog zadatka za IPA 12/13 projekat "Razvoj bezbjednosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda"	MPRR	25.000	Pripreme za ovaj projekat su u početnoj fazi.
25	Priprema projektnog zadatka za jačanje zaštite životne sredine u Crnoj Gori (IPA 2012 projekat Natura 2000)	MORT		Neophodno finalizovati projektni zadatak. Iz DEU sugerisali da je neophodno revidirati dizajn IPA 2012 Natura 2000
26	Priprema projektnog zadatka za IPA 12/13 projekat "Optimalno korišćenje energije i ublažavanje efekta klimatskih promjena i elementarnih projekata	MUP - MEK	25.000	Neophodne dodatne informacije u vezi sa projektom
27	Demokratska radionica - Parlament	Skupština Crne Gore	-	Neophodno unaprijediti projektni predlog
28	Nabavka opreme za rehabilitaciju – Dr. Simo Milošević, Igalo	MZ	-	Projekat neće biti finansiran obzirom da predložene aktivnosti nisu podržane PPF/SMF mjerom
29	Priprema geološkog izvještaja i dizajna za rehabilitaciju puta Dobrakovo	MUP	98.930	Ugovor potpisan
30	"Communicating European Accession and IPA in Montenegro"	MVPEI	300.000	Dostavljena ponuda se razmatra od strane EK

	Naziv projekta	Institucija koja je kandidovala projekat	Procijenjena vrijednost projekta (EUR)	Status
31	Nastavak IPA 2010 projekta "Reforma socijalne i dječije zaštite" UNDP/UNICEF	MRSS	590.000	Očekuje se odobrenje MRSS o preusmjeravanju sredstava sa projekta br. 5 na produžetak realizacije IPA 2010 projekta.
32	Centralna banka Crne Gore	CBCG	450.000	NIPAC kancelarija je uputila Delegaciji EU pismo podrške i nacrt projektnog predloga
33	Tehnička podrška za upravljanje grantovima lokalnih opština	MUP / MF	150.000	Neophodno da korisnici projekta o navedenoj inicijativi obavjeste NIPAC kancelariju
34	Razvoj procedura za azil	MUP	200.000	Neophodne dodatne informacije o ovom projektu

Prilog 5 - Detaljan pregled projekata realizovanih tokom 2013. u okviru Komponente II Ipe

Program: ALBANIJA – CRNA GORA						
Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Opština	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
II	Selektivno sakupljanje otpada u školama i zajednicama	1.2 Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	NVO FORS Montenegro	Nikšić	149.893,00	73.345,005
II	Plasman zajedničkih turističkih proizvoda na međunarodnom tržištu	1.1 Ekonomski razvoj s naglaskom na turizam	Glavni grad Podgorica	Podgorica	300,175,00	194.441,00
II	Izvođenje integrisanog plana upravljanja životnom sredinom na lokalnom nivou u ekosistemu Skadarskog jezera	1.2 Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	NVO Green Home	Podgorica	216.148,00	106.743,00
II	Prekogranični pakt – kulturno naslijeđe bez granica	1.3 Unaprjeđenje društvene kohezije kroz projekte ljudi-ljudima	Opština Ulcinj	Ulcinj	111.412,80	57.830,00
II	Umjetnost, plastika i reciklaža	1.2 Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Centar za inicijative iz oblasti održivog turizma (NVO CSTI)	Podgorica	179.067,20	88.919,00
II	Zajednički korijeni i kulturna saradnja	1.3 Unaprjeđenje društvene kohezije kroz projekte ljudi-ljudima	Muzička Akademija Crne Gore	Cetinje	201.852,00	87.477,00
II	Razvoj hidrološke i hidraulične studije o regulisanju vodnog režima Skadarskog jezera i rijeke Bojane	1.2 Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (CANU)	Podgorica	368.264,00	183.630,00
II	MARUBI: model saradnje za turističku promociju između Skadra i Ulcinja	1.1 Ekonomski razvoj s naglaskom na turizam	Opština Ulcinj	Ulcinj	423.504,00	194.075,00
II	Farm Tour: razvoj seoskog turizma u sjevernoj Albaniji i istočnoj Crnoj Gori	1.1 Ekonomski razvoj s naglaskom na turizam	Regionalna turistička organizacija Bjelasica i	Kolašin	212.809,00	96.279,00

Program: ALBANIJA – CRNA GORA

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Opština	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
			Komovi			
II	Razvoj lokalih strategija za unaprjeđenje socijalnih usluga	1.3 Unaprjeđenje društvene kohezije kroz projekte ljudi-ljudima	NVO ADP ZID	Podgorica	176.607,00	79.150,00
II	Civilno društvo i lokalna samouprava u jačanju društvene kohezije u Albaniji i Crnoj Gori	1.3 Unaprjeđenje društvene kohezije kroz projekte ljudi-ljudima	Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO)	Podgorica	118.360,00	61.848,00

Program: BOSNA I HERCEGOVINA – CRNA GORA

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Opština	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
II	Hajde da spasimo naše rijeke	1.2 Inicijative za zaštitu životne sredine, s naglaskom na zaštitu, promovisanje u upravljanje prirodnim resursima	Opština Mojkovac	Mojkovac	311.611,60	120.173,00
II	Ljetnja škola druženja	1.3 Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude.	Udruženje za pomoć licima ometenim u psihofizičkom razvoju	Nikšić	117.000,00	58.400,00
II	Eko i kulturni turizam u južnim Dinaridima	1.1 Inicijative za prekogranični privredni razvoj, s naglaskom na turizam i ruralni razvoj	Centar za zaštitu i proučavanje ptica Crne Gore (CZIP), Podgorica	Podgorica	165.632,00	91.580,00
II	Održivi prekogranični razvoj opština Foča i Plužine	1.1 Inicijative za prekogranični privredni razvoj, s naglaskom na turizam i ruralni razvoj	Opština Plužine	Plužine	314.992,00	195.108,74
II	Novinari bez granica	1.3 Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude.	Lokalna javna radio stanica Bijelo Polje	Bijelo Polje	88.746,00	60.543,00
II	ORNIBA – Zaštita ptica na Balkanu: zajedničke intervencije Bosne i Hercegovine i Crne Gore	1.2 Inicijative za zaštitu životne sredine, s naglaskom na zaštitu, promovisanje u upravljanje prirodnim resursima	Centar za zaštitu i proučavanje ptica Crne Gore	Tivat	311.057,00	188.266,50
II	Zajedno tragovima prošlosti ka evropskoj budućnosti	1.3 Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude.	Osnovna škola "17. septembar", Žabljak	Žabljak	110.646,00	54.157,00
II	Cjelogodišnji turizam na planinskim destinacijama Crne Gore i Bosne i	1.1 Inicijative za prekogranični privredni razvoj, s naglaskom na	Regionalna agencija za razvoj Bjelasice, Komova i	Podgorica	369.881,45	198.000,00

Program: BOSNA I HERCEGOVINA – CRNA GORA

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Opština	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
	Hercegovine „365“	turizam i ruralni razvoj	prokletije			
II	Socijalna integracija i ujedinjenje kroz vodene sportive	1.3 Društvena kohezija i kulturna razmjena kroz aktivnosti koje povezuju institucije i ljude.	Hrvatsko građansko društvo Crne Gore	Kotor	130.610,00	49.750,00

Program: HRVATSKA – CRNA GORA						
Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Opština	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
II	DIOD – Razvoj ICT za razvoj outdoor turističkih destinacija	1.2 Zajednički turistički i kulturni prostor	UNDP, Nacionalna turistička organizacija Crne Gore i Gorska služba spasavanja Crne Gore.	Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj	498.957,16	276.710,67
II	Nasljeđe kao pokretač razvoja regiona Dubrovnika i Boke Kotorske – prekogranične aktivnosti u primjeni novih metodologija u zaštiti i upravljanju prirodnim i kulturnim nasljeđem	1.1 Zajednički projekti za zaštitu životne sredine, prirodnog i kulturnog nasljeđa	Opština Tivat, Expeditio Kotor, Udruženje za kulturno nasljeđe napredak	Tivat, Kotor	554.778,57	293.945,05
II	Zajedničke aktivnosti za sprječavanje zagađenja mora	1.1 Zajednički projekti za zaštitu životne sredine, prirodnog i kulturnog nasljeđa	Hidrometeorološki zavod Crne Gore, Institut za biologiju mora Kotor	Herceg Novi, Kotor, Tivat	598.339,17	299.460,00
II	Održivi razvoj turzima od posebnog interesa	1.2 Zajednički turistički i kulturni proctor	Opština Tivat, Turistička organizacija Tivat, Javno Kumunalno preduzeće Tivat	Kotor, Tivat	351.847,01	209.560,05
II	THINK - obrazovanje u vrtićima	1.3 Mali prekogranični razvojni projekti	Vrtići Radost Kotor, Opština Kotor	Kotor	102.866,60	51.437,58
II	WINE - vinska turistička mreža	1.2 Zajednički turistički i kulturni proctor	Turistička Organizacija Cetinje, Prijestonica Cetinje, Nacionalno udruženje vinara	Cetinje	473.880,26	225.761,89
II	Sport za djecu i mlade: podsticanje razvoja i jačanje saradnje u prekograničnom području "Olimpijske nade"	1.3 Mali prekogranični razvojni projekti	Plivački i vaterpolo klub "Jadran", Herceg Novi	Herceg Novi, Kotor, Budva	143.545,72	80.077,50

Program: SRBIJA – CRNA GORA

Drugi poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Opština	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
I	Kroz izradu geografskog informacionog sistema ka boljem upravljanju prekograničnim rizicima od poplava u koritu rijeke Lim	1.1 Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa, kao i resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti	Uprava za vode Crne Gore	Podgorica	455,035.26	229,500.00
2.	Prekogranično preduzetništvo mladih	1.2 Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu, Komove i Prokletije; Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	Kolašin, Podgorica	153,227.28	86,644.44
II	Osnaživanje ekonomskog razvoja kroz održivo upravljanje vodnim resursima	1.1 Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa, kao i resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti	JP Vodovod „Bistrica” Bijelo Polje; Uprava za vode Crne Gore	Opština Bijelo Polje;	505,408.50	274,463.00
II	Prekogranična zaštita i spasavanje od poplava	1.1 Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa, kao i resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti	FORS Montenegro; Ministarstvo unutrašnjih poslova CG – Sektor za vanredne situacije i civilnu zaštitu	Nikšić, Podgorica	372,195.53	206,375.18
II	PARHS – preventivne akcije u oblasti reproduktivnog zdravlja	1.1 Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa, kao i resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti	JZU Dom zdravlja Nikšić za teritorije opština Nikšić, Šavnik i Plužine; FORS Montenegro; JZU Dom zdravlja Berane; Ministarstvo zdravlja Crne Gore	Nikšić, Šavnik, Plužine, Berane	392,164.17	230,800.00

Program: SRBIJA – CRNA GORA

Drugi poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Opština	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
II	Pravo na život	1.1 Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa, kao i resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti	JZU Opšta bolnica Bijelo Polje	Bijelo Polje	191,351.90	95,250.00
II	Kroz profesionalnu saradnje to boljih usluga	1.2 Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	JU Centar za podršku djeci i porodici Bijelo Polje;	Bijelo Polje	154,938.18	85,367.00
II	Kroz kulturu i turizam do boljeg partnerstva	1.1 Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa, kao i resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti	Eparhija Budimljansko – Nikšićka; Turistička organizacija Plužine	Nikšić, Plužine	468,101.00	249,588.00
II	Promocija kulture i nauke povezuje ljude	1.2 Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	Srednja stručna škola "17. septembar" Žabljak	Žabljak	161,496.99	88,499.40
II	CLEAN – Građani uče o aktivnostima potrebnim za zaštitu životne sredine	1.1 Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih i ruralnih resursa, kao i resursa životne sredine u prekograničnoj oblasti	Opština Nikšić; JKP Berane; JKP Nikšić; JKP Pljevlja	Pljevlja, Berane	391,453.38	225,675.00
II	Zajedno prema cilju	1.2 Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja	JU Centar za socijalni rad za opštine Bijelo Polje i	Bijelo	130,789.00	76,847.00

Program: SRBIJA – CRNA GORA

Drugi poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Opština	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
		da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	Mojkovac;	Polje;		
II	MI BRINEMO - Promocija socijalne inkluzije ljudi sa smetnjama i njihovih porodica kroz zajedničke aktivnosti u Crnoj Gori i Srbiji	1.2 Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	JU Centar za socijalni rad Nikšić	Nikšić	121,598.35	64,130.45
II	Aktivni mladi za aktivne zajednice	1.2 Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	FORUM MNE;Centar za stručno osposobljavanje Crne Gore	Podgorica	149,200.80	89,890.70
II	Partnerstvo za održivost	1.2 Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	Centar za razvoj nevladinih organizacija - CRNVO	Podgorica	143,913.00	74,766.00
II	Zajedno je lepo/ljepše	1.2 Prekogranične inicijative usmjerene na razmjenu ljudi i ideja da bi se poboljšala saradnja stručne javnosti i civilnog društva	JU OŠ “Šukrija Međedović” Bijelo Polje;	Bijelo Polje	123,445.05	69,834.04

Program: IPA JADRANSKI PREKOGRANIČNI PROGRAM (IPA Adriatic CBC)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
I	SIMPLE – Jačanje identiteta manjinskih naroda dovodi do jednakosti	Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	1.061.078,00	100.020,00
I	YOUTH ADRIANET – Razmjena iskustava i razvoj zajedničkih alata u cilju povećanja učešća mladih u civilnom društvu i stvaranje mreža u jadranskom području	Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja	Opština Kotor	3.640.321,60	215.090,00
I	SLID – Socijalna i radna integracija osoba sa invaliditetom	Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja	Zavod za zapošljavanje Crne Gore i Udruženje paraplegičara Crne Gore	2.476.087,00	344.100,00
I	GRCOPQ – SEWAM – Centar za jednakost polova orijentaciju i profesionalnu kvalifikaciju socijalno isključenih žena u Albaniji i Crnoj Gori.	Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja - socijalne, zdravstvene i mreže rada	Opština Ulcinj, Udruženje žena Anima, Radio Elita Ulcinj.	1.000.000,00	300.000,00
I	BWS - Jačanje održivosti sistema otpada	Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja	Opština Bar	1.601.500,00	241.160,00
I	SHAPE – Oblikovanje i holistički pristup zaštiti životne sredine Jadranskog područja između obale i mora	Zaštita i unaprijeđenje morskog i obalnog područja	JP Morsko dobro	4.139.170,00	175.000,00
I	ADRISTORICAL LANDS – Istorija, kultura, turizam, umjetnost i stari zanati na evropskoj teritoriji jadrana.	Prirodni i kulturni resursi i prevencija rizika - održivi turizam	Ministarstvo kulture	3.900.000,00	250.000,00
I	AHWN ADRIATIC – Zdravlje i vitalnost mreže	Prirodni i kulturni resursi i prevencija rizika - održivi turizam	NVO GREEN HOME	1.101.476,05	193.499,99
I	TUR.GRATE 2 – Integrisane aktivnosti za promociju održivog turizma	Prirodni i kulturni resursi i prevencija rizika - održivi	Nacionalna turistička organizacija Crne Gore i	2.500.000,00	450.000,00

Program: IPA JADRANSKI PREKOGRANIČNI PROGRAM (IPA Adriatic CBC)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
		turizam	lokalna turistička organizacija Bar		
I	POWERED – Ofšor projekat energije vjetra: Istraživanje, eksperimentisanje, i razvoj	Očuvanje enegrije i obnovljivi izvori energije	Ministarstvo ekonomije	4.453.000,00	100.000,00
I	ADRIA MOVE.IT – Podrška održivim oblicima mobilnosti u primorskim gradovima	Održivi sistemi mobilnosti	Opština Kotor	1.796.268,70	279.974,68
I	Adriatic Mos – Razvoj autoputeva sistema mora u jadranskom regionu	Održivi sistemi mobilnosti	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	1.790.770,00	120.470,00
I	PITAGORA – Platforma za informacione tehnologije, s ciljem stvaranja mogućnosti za smanjenje ICT razlika u oblasti Jadrana	Dostupnost i mreže - mreže komunikacije	Komunalno stambeno JP Budva	2.074.548,50	150.000,00
I	ADRI MOB – Razvoj održivog transportnog sistema na jadranskoj obali	Održivi sistemi mobilnosti	Luka Bar	2.881.770,00	194.040,00
I	A3-NET – Vazдушna povezanost među regionima koji učestvuju u projektu i vazдушna povezanost jadranskog sa drugim regionima	Dostupnost i mreže – fizička infrastruktura	Opština Nikšić	4.418.600,00	1.029.000,00
I	ADRI-SEAPLANES – Sprovođenje sistema hidroaviona u jadranskom basenu	Održivi sistemi mobilnosti	Luka Bar; Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	2.319.000,00	204.000,00
I	Adria Muse	Dostupnost i mreže - mreže komunikacije	Nacionalni muzej Crne Gore	1.762.670,80	193.000,00
II	KEPASS – Program razmjene znanja za školski sistem jadranskog područja	Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja	Biro za obrazovanje Crne Gore	2.200.852,00	158.590,00
II	WELLFOOD – Promocija inovacija u prehrambenoj industriji za dobrobit jadranskog područja	Istraživanje i inovacije	Privredna komora Crne Gore	1.950.584,76	157.510,31

Program: IPA JADRANSKI PREKOGRANIČNI PROGRAM (IPA Adriatic CBC)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
II	ADRIA FOOTOURING – Hrana i turizam Jadrana	Finansijska podrška inovativnim malim i srednjim preduzećima	Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	2.005.110,10	145.000,00
II	CAPS2 – Jačanje centara za akvakulturu i bezbjednosno nadgledanje prekograničnih teritorija Jadrana	Istraživanje i inovacije	Institut za biologiju mora; Veterinarska uprava Crne Gore	3.675.206,57	278.804,50
II	Adriatic Welfare Mix – Razvoj i integrisanje sistema blagostanja ka sistemu zaštite mješovitog lokalnog upravljanja u jadranskoj oblasti	Socijalne, radne i zdravstvene mreže	Opština Ulcinj	2.712.220,00	210.000,00
II	NEXT – Kolaborativna platforma za podršku istraživanjima i prenosu tehnologije	Istraživanje i inovacije	Univerzitet Donja Gorica (Fakultet za informacione sisteme i tehnologije); Priredna komora Crne Gore	2.846.802,88	383.000,00
II	NET-AGE – Promovisanje regionalnog razvoj socijalno ohrabrujućih umrežavanja relevantnih aktera javnog volontiranja, u cilju povećanja inovacija u pružanju socijalnih i zdravstvenih usluga za starije ljude	Socijalne, radne i zdravstvene mreže	Institut za javno zdravlje; Asocijacija za demokratski prosperitet - ZID	1.784.899,51	209.012,00
II	ADRIA-HUB – Prevazilaženje sumnji koje se odnose na tehničke i društvene razlike, s posebnim osvrtom na stabilnost i održivi tehnološki razvoj jadranske oblasti	Istraživanje i inovacije	Mašinski fakultet Crne Gore	2.240.775,00	121.231,00
II	AdriGov – Operativni plan za upravljanje Jadranom	Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja	Opština Kotor	3.346.712,00	147.861,00
II	NETCET – Mreža za zaštitu kitova i morskih kornjača u Jadranu	Upravljanje prirodnim i kulturnim resursima i prevencija	Institut za biologiju mora	2.593.711,18	121.389,95

Program: IPA JADRANSKI PREKOGRANIČNI PROGRAM (IPA Adriatic CBC)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
		prirodnih i tehnoloških rizika			
II	LEGEND – Niske entalpije geotermalne energije, demonstracioni slučajevi za energetski efikasne zgrade u jadranskoj oblasti	Očuvanje enegrije i obnovljivi izvori energije	Opština Kotor; Savjet za zelenu gradnju Crne Gore	3.085.540,00	381.300,00
II	AMF – Jadranski model šuma	Upravljanje prirodnim i kulturnim resursima i prevencija prirodnih i tehnoloških rizika	Biotehnički fakultet Crne Gore	1.590.108,32	130.000,00
II	ADRIFORT – Tvrđave i vojne zone Jadrana	Upravljanje prirodnim i kulturnim resursima i prevencija prirodnih i tehnoloških rizika	Opština Kotor	2.285.752,00	199.310,00
II	MUSEUMCULTOUR – Jadranski muzeji obogaćuju kulturni turizam	Prirodni i kulturni resursi i prevencija rizika - održivi turizam	Prirodnjačko istorijski muzej Crne Gore	2.180.320,80	211.200,00
II	HAZARD – Jačanje uobičajenih reakcija na borbu protiv zagađenja mora uljem, toksičnim i opasnim materijama u Jadranskom moru	Upravljanje prirodnim i kulturnim resursima i prevencija prirodnih i tehnoloških rizika	Institut za biologiju mora	3.123.918,09	162.346,99
II	EX.PO AUS – Proširenje UNESCO potencijala jadranske oblasti	Upravljanje prirodnim i kulturnim resursima i prevencija prirodnih i tehnoloških rizika	Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture Kotor	3.155.784,80	164.040,00
II	Zero Waste – Nula otpada Jadranske mreže za događaje i festivale	Dostupnost i mreže – mreže komunikacije	Opština Tivat	1.288.003,58	107.930,00
II	CAN – Prekogranična vazдушna mreža	Dostupnost i mreže – fizička infrastruktura	Opština Nikšić	4.249.473,95	730.000,00
II	arTVision – TV KANAL	Dostupnost i mreže - mreže komunikacije	Ministarstvo kulture; Fakultet likovnih umjetnosti Cetinje	3.482.669,00	585.700,00

Program: IPA JADRANSKI PREKOGRAIČNI PROGRAM (IPA Adriatic CBC)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
II	INTERMODADRIA – Podrška intermodalnim rješenjima transporta u jadranskoj oblasti	Dostupnost i mreže – održivi sistemi mobilnosti	Luka Bar	2.508.000,00	190.350,00

Program: PROGRAM JUGOISTOČNA EVROPA (SEE)					
Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
II	EVAL-INNO – Podsticanje evaluacionih kompetencija u oblastima istraživanja, tehnologije i inovacija u regionu jugoistočne Evrope	Razvijanje inovativnih pristupa i preduzetništva	Univerzitet Crne Gore	1.474.935,00	131.485,00
II	M2RES – Od marginalnih do oblasti sa obnovljivim izvorima energije – oporavak marginalnih teritorija, čineći da povrate svoju izgubljenu vrijednost kroz programe održivog razvoja	Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Opština Ulcinj	1.901.875,00	100.547,16
II	CHERPLAN – Unaprjeđenje kulturnog nasljeđa, kroz planiranje i upravljanje životnom sredinom	Razvoj transnacionalne saradnje potrebne za održivi rast područja	Ministarstvo kulture	2.362.120,00	199.500,00
II	SEE Mariner – Morski i riječni integrisani sistem jugoistočne Evrope za praćenje i transport opasnih roba	Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Luka Bar	2.188.000,00	70.000,00
II	Green Mountain – Model državnog razvoja Zelenih planinskih oblasti	Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Opština Pljevlja	2.138.500,00	100.000,00
OGR	FORSEE – Regionalna vježba ICT predostrožnosti za zemlje jugoistočne Evrope	Razvijanje inovativnih pristupa i preduzetništva	Univerzitet Crne Gore	1.806.890,39	102.555,39
OGR	FINNO ² – Mehanizmi za podsticanje inovacija u jugoistočnoj Evropi	Razvijanje inovativnih pristupa i preduzetništva	Ministarstvo nauke	1.495.537,00	84.188,05
OGR	CAPINFOOD – Unaprjeđenje okruženja i jačanje svijesti za inovacije u sektoru prehrambene industrije u jugoistočnoj Evropi	Razvijanje inovativnih pristupa i preduzetništva	Glavni grad Podgorica (Sekretarijat za razvoj preduzetništva)	2.319.579,00	66.401,00

² Korisnik odustao od učešća u projektu

Program: PROGRAM JUGOISTOČNA EVROPA (SEE)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
	kroz transnacionalnu saradnju				
III	ORIENTGATE – Strukturisana mreža za integraciju klimatskog znanja u politike i teritorijalno planiranje	Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	4.777.800,00	140.000,00
III	ADB Multiplatform - Jadransko-Dunavsko-Crnomorska multimodalna platform	Unaprjeđenje dostupnosti	Luka Bar; Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	5.646.970,00	200.000,00
III	MMWD – Migracije u svrhu razvoja – alati politika za strateško planiranje u regionima i gradovima jugoistočne Evrope	Razvoj transnacionalne saradnje potrebne za održivi rast područja	Institut za sociologiju i psihologiju, Filozofski fakultet Nikšić; Biznis centar Cetinje	3.680.826,00	197.286,33
IV	FaRIIn – Jačanje odgovornih inovacija u zemljama jugoistočne Evrope	Razvijanje inovativnih pristupa i preduzetništva	Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu, Komove i Prokletije	1.055.916,00	120.642,15
IV	LOCSEE – Izrada strategije niskokarbonskog razvoja jugoistočne Evrope	Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	1.515.451,00	118.520,88
IV	SEE TV-WEB – Rješavanje "digitalnog jaza" u jugoistočnoj Evropi pomoću kapaciteta DTT mreža	Unaprjeđenje dostupnosti	Agencija za elektronske medije; Elektrotehnički fakultet	1.430.048,00	35.066,00
IV	SEE_INOVA – Inovativno transnacionalno upravljanje za regionalnu koordinaciju ključnih aktera iz oblasti inovacija za ambijentalno inteligentne tehnologije za nezavistan život starijih osoba	Razvijanje inovativnih pristupa i preduzetništva	Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	1.719.971,00	128.891,20
IV	SIVA – Poboljšana virtuelna dostupnost u jugoistočnoj Evropi kroz zajedničke inicijative za upotrebu širokopojasnih mreža	Unaprjeđenje dostupnosti	Business Start-up Centar Bar	1.545.338,00	Posmatrač u projektu

Program: PROGRAM JUGOISTOČNA EVROPA (SEE)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
IV	SNAP-SEE – Održivo planiranje agregata u jugoistočnoj Evropi	Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Geološki zavod Crne Gore; Ministarstvo ekonomije; Agencija za zaštitu životne sredine	1.733.928,00	70.000,00
IV	STATUS – Strateški teritorijalni prioriteti urbanih sistema za male i srednje gradove	Razvoj transnacionalne saradnje potrebne za održivi rast područja	Opština Herceg Novi	1.874.105,00	78.740,00
IV	TEN_ECOPORT – Transnacionalno poboljšanje ECOPORT8 mreže	Zaštita i unaprjeđenje životne sredine	Institut za biologiju mora Kotor; Luka Bar	2.284.282,00	196.450,00
IV	ACROSEE – Poboljšana dostupnost na graničnim prelazima za integraciju jugoistočne Evrope	Unaprjeđenje dostupnosti	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	3.025.246,00	Posmatrač u projektu
IV	VIBE – Preduzetnička inicijativa u balkanskoj Evropi	Razvijanje inovativnih pristupa i preduzetništva	Institut za strateške studije i prognoze	1.698.119,00	Posmatrač u projektu

Program: MEDITERANSKI PROGRAM (MED)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
I ST.	MARIE – Ponovno razmišljanje o mediteranskom građevinarstvu za unaprjeđenje energetske efikasnosti	Promocija obnovljive energije i poboljšanje energetske efikasnosti	Opština Bar	6.059.120,00	145.240,00
II ST.	HOMER – Harmonizacija otvorenih podataka u Mediteranu	Podrška upotrebi informacionih tehnologija za veću dostupnost i teritorijalnu saradnju	Univerzitet Mediteran	3.666.437,50	100.000,00
II ST.	MEDESS-4MS – Mediteranski sistem podrške kod donošenja odluka za bezbjednost u marinama	Prevenције rizika u pomorstvu i jačanje pomorske bezbjednosti	Uprava pomorske sigurnosti Bar	6.146.317,75	150.000,00
I KAP.	GREEN PARTNERSHIPS – Lokalna partnerstva za zelenije gradove i regione	Inovacije za obnovljivu energiju i energetske efikasnost u mediteranskim regionima i gradovima	Institut za strateške studije i prognoze	1.976.060,00	97.200,00
I KAP.	REMIDA – Pametne energetske mreže i zajednice u oblasti Mediterana	Inovacije za obnovljivu energiju i energetske efikasnost u mediteranskim regionima i gradovima	Glavni grad Podgorica	1.596.260,00	73.240,00
I KAP.	E2STORMED – Poboljšanje energetske efikasnosti u vodenom ciklusu kroz inovativno upravljanje atmosferskim vodama u pametnim mediteranskim gradovima	Promocija obnovljive energije i poboljšanje energetske efikasnosti	Prijestonica Cetinje	1.745.266,73	120.173,99

Program: MEDITERANSKI PROGRAM (MED)

Poziv	Naziv projekta	Mjera	Crnogorski partner	Ukupna vrijednost projekta (EUR)	Vrijednost projekta za Crnu Goru (EUR)
I KAP.	FireMED – Finansijski instrumenti za podršku inovacijama za mala i srednja preduzeća u oblasti obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti u mediteranskoj regiji	Inovacije za obnovljivu enegriju i energetske efikasnost u mediteranskim regionima i gradovima	Glavni grad Podgorica	1.919.158,04	13.152,46
II KAP.	MED.I.T.A – Mediteranska informaciona platforma za saobraćaj	Poboljšanje mobilnosti i teritorijalne pristupačnosti	Kontejnerski terminal i generalni tereti, Bar	1.966.413,00	66.413,00